

A⁷ VRNAK SZENT
WACSORA-
IAROL VÁLO
REOVID INTES AZ
SZENT PAL APOSTOL
TANITASA SZE-
RENT.

Egynéhány szükséges kerdésekkel
és feleletekkel egye-

H. RAKOCZI FERENC
MEGYESES VÁROSI
IKONVIKTAR
MUS KOC

IRATTATOT,

ALVinci PETER

ALTAL. *Sabuocas deus*

NYO ATTAA *Johnus*

SAN,

Nicolaus Mollerus.

foedari. **O** **A** **M**
E **L** **A** **P** **R** **E**
Non uide
templo.

P. **M**artyris **I**agi communis.

II. RAKOCZI FERENC
MEGYES VAROS
IKONYVTAR
MISKOEC

Plat. Cuiusque ex mortis
was exum et inq. **I** **A** **T** **O** **R** **E**

Har. Cui maneat in religionē reposito.

Qui sine felicitate vivere vicit.

S. Franci
Thomasi

1
AZ FELSEGES
BETLEN GA-
BORNAK, ISTEN
KEGYELMEBEOL MAGYAR,
TOT, HORVAT &c. ORSZA-
GOKNAK VALASZTOT KYRALYA-
NAK, ERDELY ORSZAGANAK FE-
Jedeimének, és Székelyek Ispánnyának,
mint Kegyelmes Vranak, Istantól
ez világom Csendes Bekeséges
Birodalmat, az kóvetke-
zen dön, örökk bodag-
ságot kíva.

Zelér három eszten-
kegyelmes V-
rá, ged kegyel-
mes tacsolattyára
az Vrnak szentséges
vacstorájárol, Christº
Vrunk szét szerzés fzerént, az mely
rövid Tractátust, egynyú értele-
mel,

mel, írásombá bőadtam vala: Nyomásban akarám mostā ki bocsátani, iméz bizonyos okokért. Először mert találtatnak némellyek, még hizinten az minden atyánkiai közösség, kik azzal mozzák nyelveket, hogy mi Cassai Magyar tanítok, az Vracsoráia felől való igaz Isteni tan dománnak linea jatul, el vetemelte vén, ez Articulusra nézve, fél pápi-
stáká löttünk. Hogy azért Isten, keresztény vilagh előt nyilván leg értatláságunk, és az fele balog aty fiaknak szajo be dugodgék, ill dönek itilém, hogy ap fény előt terjedgyen ki, i entírás szerént

yalo értelmű Noha tudom hogy némellyeknek ejét inditta meg hinkab ez írásoczka, hogy sem mint csédesitené indulattyoka, de ezzel sem gondolhatta, mert ha Christus Vrunknak, és az ő szét Apostolinak, mennyei

Nagy Mihály S. C. Pius De Ch. Dom.
V. 1635. Utinatit. 336.

menyici-údy rágés értelmekel, az
illyetének törölkötőba szálnak vakme-
rőképon, ne leszen csuda, s nem le-
het borsziszuságomra, ha ellenem
kákognak valamely bárdolatlan
elméjű emberek. Továba ez is ver-
senges nélkül igaz, hogy sok együ-
gyű atyáfiak vadnak, kik az Cótro-
erhát nem, hogy értenék funda-
mentum szerént, de megh csak sen-
g misaligh kostolták még ez szét
től omnakk, s ki szolgáltatásának
é emoniájai, az ötölvek szerént
omb. Hogy azért az illyetén
attyá z Autorok olvasásá-
ra, av könyv 'cikl. szüksége, a-
vagy az nálok dévő aj. dék gyenge-
sége mi at nem érkeztek, cz nyel-
vünkön levő tővidiráskábol épüle-
tet vehessenek, lezt közre ki adny,
nem itiltem haszontalanak.

Ismerem pedigh hogy ez csekely

A 3. egyné-

egyinehany levére tetet irásots-
kát, méltatlañak alitt k némielly-
ek az Felséged melto gos neve a-
lat, vitézkedni: De minchégy Felsé-
ged, ez mysteriūnak értelm re ger-
jedez ez ó indulattyából, adot ten né-
kem erre okot, nem akartam, f isé-
gednek illyen dicsíretes es ū vés-
séges ok adásat, halgatásal el temet
nem, avagy más Patronust keresván,
ebben Felségedet defraudaln.

Az nagy Isten, amaz világosságíhi
atyá, kinék kegyechnéból, mind

nyi viszszalkodášok kó

údvózito Christusu an cita-
mentomának gva, u fo-
gyatkozáſra anyatlot nem zetünk
közt, megh tartat: Felségedet
ez életben tarcia megh; naponként
valo imadságár az hivéknék felsé-
gedért, kedves áldozatul vévén,
minden szent úgyekezetiben pro-

moveályya,

Babar Thawandtak eoyib a. kom. Di. r. a.
Liposz aban olyan füleb) fidei tantum. H. Com. m.
egy olyan

móvcályá, hogy tutorsága és daj-
kálkodása alatt, az ő igaz Anya-
szentegyháza, épülhet-
sen. Anien.

Cassan 26. April.
Anno 1622.

Fels. alakzatos Caplannya,

Alvinci Peter.

MEGYEI ES MÁROSI

KÖNYVTÁR

S K O L Y

1622. JOS. RAE
15. 5. 1622.

1622. 15. 5. 1622.

1622. 15. 5. 1622.

1622. 15. 5. 1622.

1622. 15. 5. 1622.

1622. 15. 5. 1622.

1622. 15. 5. 1622.

1622. 15. 5. 1622.

1622. 15. 5. 1622.

AZ KERESZTENY OLVASO

SONAK.

Nem ohatom, kereszty olvaso, minden ez ifalocskahoz kezdek, magamat keser es sohászkodástol, megh gondolván a vősségh tudományának ágaza feghi hazág és gyilkos Lélek, az poli Sátán menyire meg mocskolta mállyosított. A többi között szerént az Isteni marvágh vacsora szent tudom yát. Nem idegen Isteni rádást mert az Romai allá! .ar tot belölc tátot terempw ken, eret, le borulván, mint teremp. órök Istant ugy imádyák, elhitetvén az együgyű nepel, hogy ázinten ugy áldozza megh az Pap, az Isté és ember Iesus Christust, mint az keresztfán megh áldoztatot; csak hogy ez áldozat vérnélkül vagyon. Ez mondóm

c-
o-
et

ak

nem elégh, hanem eszékét velzette, az ezer mester, az Evangelicusoknakis, és ez felet vifszszálkodo harczot, támasztot, melyből közöttök egyben békélhetetlen gyűlölség eredet. Ezekhez járul sokakká az igaz értélem nélkül valóságh, mely miatt, az Vr vacsorájával való élés, haszontalaná leszen, sőt Vr vacsorájának méltó nevezetitis el veszti, mert *hoc non est cænam Dominicam manducare, à mint az Apostol szol.*

Zent Pál tanításából, hogy szükség kéri így kellenni, hogy az ^{II. RAKOCZI FERenc} kik álhatalatosok megh ismertessenek. Es örvendezései halakat a-

sk az ducsóségen uralkodo VRI ESUS ChI. ^{III. RAKOCZI FERenc} hogy minden homálybanis, az ő sző zérzésének igaz és üdvölséges értelm leltartotta. Imádomnis aetatoson ny mindeneket az igaz értelének világosságára hozzó, és az kiket arra méltosztatot abban megtagcsa. Mellyért teis kereszteny olvaso velema egyetemben csedezel; és Legy jo egésségben.

AZ

BUHETMISISEND AUNAKSZ VATSORAIARUL7

AZ VRNAK SZENT VACSORA-

IARVL VALO PRÆDIKA-
TIO AZ SZ. PÁL TANITÁSÁ FZERÉNT.

1. Corint. II. à vers. 16.

ad vers. 30.

HOgy ha tú közöttek valaki ver-
seng, mi nékünk olyan szokásunk
nincsen, sem az Isten Ecclesiájána!

Ezt pedig tudtotokra adom, ogy
nem dicsírlek ebben tisztóket, hogy nem
haszonnal hanem karál gyúltók egybe

Mert először, midőn e
az Ecclesiában, hallott
nások vadnak között, röszből pedig
hiszemis.

Mert szükségh lenni az hasonlások-
nak közöttek, hogy az kik áihatatosok
megh ismertessék.

D: Azért mikor egybe gyúltók, ez nem
Vr vacsorájának éttele.

Mert

Mert kiki az ó saját vacsoráját eszi
megh., némely ehetzik, némely pedig
részegh.

Es nincsené házatok az ételre és italra?
Avagy az Istennek Ecclesiájat megh u-
tállýátoké? és azokat szegyenliteké az
kiknek nincsen mitennick? Mit mond-
gyak tú nektek? Dicsírjelek tütököt?
Ez dologban nem dicsírelék.

Mert én az Vrtoł vörtem, mellyet nek-
tekis adtam, Hogy az Vrlesus, az mely
égyek elártultaték, vévé az kenyerset.

Éz hálákat adyán megh szegés-man-
da: Vegyétek ésegréteket, ez én testem
mely tú érettek megítéretik ezt csele-
kedgyetek az én emlékezetemre.

Hasonlattú épen az pohártis minek
utánra vacsora oin, mondván: Ez
pohar Vy Testamentom az én vérem által,
ezt cselekedgyétek valamennyiszer isz-
szátok az én emlékezetemre.

Mert valamennyiszer ejenditek ez ke-
nyeret, és ijianggyátorok az pohárt az Vr-
nak halálát hirdessétek miglen el jövend.

B 2 Azért

Azért valaki ejendi ez kenyéret , és ijandgia ez Vrunknak pohárát méltatlanul , vétkezik az Vr testének és vérenek ellene.

Probállyá meghazért minden ember magat, és ugy egyek abbol az kenyérből, és ugy igyék abbol az pohárbel : Mert az ki eszik és ifszik méltatlanul, kárhozatot eszik és ifszik maganak, megh nem bőcsülvén az Vrnak testét.

AZ TRACTA TVSRA ALKOL- MASZTATO BE-

HOgy ha ez vitágha bőlcsek sőpakkodnak azon, hogy némellyek az emberek közül, valamely tudós embernek értelmére, csak egy általlyába azért hajlottanak, hogy azok mondottak: So-

pakkottak pedig, mint az Cicero írásából

facilius in modis amissione. Et rursum in aliis operibus, ki ex i. o. absuntum est. Additum. Non enim remaneat, quo non contentus sit et per se ipse operari. tunc Cicerone, et parvus dicitur: Poniit quicq[ue] causas communias expeditas. G. d. c. 2. Longus Alexander in id nichil agit. Vbi diuisa est facta? Successus his ut nos iste poterit, sic uniusquisque paginae

ki tetszik, mondvan: *Plerumque obest dis-
cussio
pulis authoritas eorum, qui se Doctores profiser-
tur, propterea quod desinunt suum adhibere ius-
dicium, ratum habentes, quod ab eo, quem pro-
bant, judicatum vident.* Az, az Gyakorta
árt az tanítványoknak, azoknak méltos-
ágok, kik Doctoroknak vallyák mago-
kat lenni, annakokaért hogy az magok
itiletit melléjénem vetik, álandonak itil-
vén, hogy az ugy itilte, az kitők bőlcs-
nek tartnák.

Hogy ha mondom ezek így sopa-
tanik, ez világhi bőlcsesegben való fo-
gyatkozás miatt: Sokkal méltabban foház-
kodhatunk mi, az mennyei bőlcseseg-
nek fogyatkozása miatt, mely ugy lát-
szintén, hogy so n az emberek közül,
látván és halván nér ly Doctoroknak
írását és tanítását, félre éévén az szent írás
szerént való itiletet, valamit azok írtak,
avagy szolottak, igen hellyesnek hadták
lenni: Mint szinten régenteren az Pytha-
goricusok, ha oly dolgot hallottanak is az
ő mesterektől az Pythagorastul, mely lat-

B 3 tator

*fides subiectus patitur Quis Paus illud
hunc et hoc peracta fidei non possit que
quidam habebit et fidei patitur. Verum et
qui est habebit Cella et fidei patitur
et nihil potius locum a deo. H. Inde: 8. m.*

Cicer. 2.
De Nat.
Deorum.

tatot az igazal ellenkezni, meghis helyén hadták ezt mondvan ΑΥΤΟΣ ΕΦΑ
ó mondotta.

Innen támadtak az sok szakadások, viszszálkodások és minden tévelygésük. Marcion tudós ember lévén, ezt tanítá hogy Christus urunknak nincs igaz emberi teste hanem tündéres teste vagyon; Ezt nagysokan el hivék mert igen tudós ember vala. Az Valentinus Gentilisnek ékesen szolásaért, midőn azt tanítaná hogy Christus Vünk az éghból hozott testet ala, nem az szúz Maria méhében völte fel, sokan hiteltradának. Illyen volt az Arius, Cerdon, Carpocrates és többek kiknek hitelek volt az ótudományokért.

Ezen itiletünk leh. az Vr vacsorája felől való, nekéz ilon asokrol, melyben imez tudós embert követi eggyik, másik amazt harmadik harmadikat. Nincsenek egyeb argumétomok hané Imez, Amaz, úgy mondotta, az Ecclesia így végezte.

Mely dolognak heltelenségét és illetlenségét, eléghe megh mutatta szét Pál,

13.1.17.4 mi-

L 13.1.17.4 mi-

de novietas omni i se de 25. Genitif.

 # 25. agnus, schistus et n. lat. omnis nobis. 25.2.

Dominus qui pro Eccl. 2. 3. f. n. et Chri-

midön az Corinthusbeliek, az Apostolok közöt valogatást tévén, ki eggyiket ki másikat ismeri vala, mesterének, mondvan, En Pálé vagyok én Apolloé, én Cephásé Dorgályya öket, mondvan: Pál feszítetté megh érettetek? avagy Pál nevébe keresztselketteké megh? Mint ha mondotta volna: Senkihez nem kel ragaszkodni, az údvösségh dolgában, senki nevét nem kel viselni, senki tudományát nem kel követni, hanem csak az ki megh feszítetet érettünk, és az kinék nevébe megh keresztselkedtünk. Ezt commendálá egyedül az Atya Isten, hogy halgassuk. Ez egyedül az mitanito Doctorunk, az mint ő maga mondá: Ne nevezzétek magatokat Mestereknek, mert egy ariū Mestertek. Eo egyptul az igaz Anyaszentei, fráz: ak feje, azt módgyszét Pál. Valaki azétennek tudományától külömböző értelemel tanít, az hitnek valamellyik ágazattyáról, ha

angyal volnais átkozor legyen, azt mondgya

Szent Pál.

AZ

AZ FEL VEOT IGEK MAGYARA- ZATTYANAK.

Summáia és rendi.

Mivel hogy pediglen az szent Pál, ez mi eggyetlen egy fő Doctorunknak az Vr Iesus Christusnak, hú Apostola, és valasztot edénye, à mint ó magamó dotta: Ez nagy Articulusrol, hitünknek ágazattyárol, az Vt vacsorájáról, ugy szol á mint az Vrtol völte, hallyuk az ó tanít.

Catalogi tiszt. rását, ez el olvastorigék szerént, mellyek-

veritatis lib. 10. nek summája ez. o. l.

pagina 1063. BART RAVUS

Summ. á.

Fuddi az Arostol az Ecclesiában való viszszálkodást, és az Vt vacsorájának szetzesében valo rendetlenséget, meghatározva, ahol mit mutatván az mi üdvöztő urunknak szét szerzésének méltoságával, mint kelles-

sék az Vrnak szent vacsorájával üdvössé-

gesen

gesen élnünk. Sót aztis mi legyen az Vr
vacorájának, igaz Ceremoniaja és va-
losága.

RESZEK.

REnd szerént pedighlen iméz három
dolgok vadnak ez ighékbē. I. Miért
és miról feddi az Corinthusbelieket: Mely
feddődése minden az által igen mértékletes,
mert megh jelenti hogy nem mod nél-
kül indul az feddődéstre hanē hallomás-
bol, Továbbra az halig másnak, sem adot
épen hejt hanem csak részből. Végezetre
okat adgya miért adothelt, az hallásnak,
mert ugymond, az övendölés szerént
izűkségh az szakadásnak lenni, hogy az
igaz kerélt tének nyilván valok legye-
nek.

II. Megh mutattyat az Apostol mint
kellessék üdvösségesen elni az Vrnak szét
vacorájával: Tudni illik az mint, és az
minémű értelemel, ónón maga Idvózi-
tőnk szerszétte.

III. Nagy szép intést teszen az Apo-
stol, és tanít arról mint kellessék az Vrnak

C. aszta-

asztalához készülni, hogy az ki oda járul méltatlan vendége ne legyen ő szent felségének. Ez rend szerént kelletik az elő vőt igékról szolanom: De minek előtte arra jutnánk, az elöl jaro beszédből, két vagy háró tanuságot jegyezzünk meg.

I. Tanuságh.

MIdőn az szét Pál halomásbol feddia az Corinthusbelieket, meghitezik, hogy nem Vys nem heltelen izokás ez, hogy az Egyházi szolgák, halván az Ecclesiában való fogyatkozást, az halomásnak helyt adnak. Imé az szent Pál idejétől fogva így volna; S-ugyan szükségesis ez keresztének, mert az gyermekek Egyházi ember, mindenéket nem láthat, nem halhat, tulajdon szem vel, füleivel, hané szűkőlködik maga mellett vigyázok nélküli, az kik bántaknak az gonoszságon, és az Egyházi szolgáknak meghalentik, hogy az Isten igéjéből meg orvosolják. Illyenek valának az Chlóésnél levő atyafiak, kik látvan az Corinthusbeli atyafiaknak fogyatkozásokat, meg mondották

Béla in lacram. l. b. q. cap. 15. Tunc Caso Chloë cum. de nos emm
nos passionis VACZORAIARUL. lacram. 17 dñm. 17 cap. 2. 9
tak vala az szent Pálnak, az mintezén le- sit. 17 dñm. 17
vélből ide fel ki tetczik, holot így szol: sít. 17 dñm. 17
Jelenték én nékem az Chloës haza népi tű felő- 1. Cor. 1. 11.
letek, &c. De ô mely kevesen vadnak ma. 1. Cor. 1. 11.
az Chloësnak cselédi, kik az gonosságon 1. Cor. 1. 11.
bánkodnának, és megh jelentenék az 1. Cor. 1. 11.
Egyházi szolgáknak, hanem futnak vé- 1. Cor. 1. 11.
lek.

II. Tanuságh.

TÖVÁBA AZTIS megh tanulhattuk it-
ten, hogy az Egyházi rendnek nem
csak tanítás tiszti, hanem feddés és dorgál-
lás. Illyen Instruktioat adot vala Isten le-
remiásnak mondva: Ecce constituit e te hodie Jer. 1. 10.
super gentes super regni, ut erellas, & de-
struas, dissipes edifices & plantes, Imé ma á-
lattalak égedet a nemzetégeken és or-
szágokon, hogy gyomlaly és roncs, pusz-
tics, Epics és plántály. Ezechielnekis ke-
mény fenyiték alat parancsolta vala Isten,
hogy ki kiálcsa az népnek búnét. Szent
Pális az ô Timotheusát így oktattyá: Rai. 2. Tim. 4.
tok légy ugymond alkalmatos és alkalmatlan ü-
döben, dorgaly, incs, és feddődgyél.

C.

Elias

Ez a. 1. Elis jártak ebbé, mind az Prophéták s-
mind az Apostolok. Efaias keményet
nyúlván az Istraelitákhöz, mond: *Vae Gentis
peccatrici, populo gravi iniquitate, semini ne-
quam, filiis fceleratis.* Az az: Iái. ez vekes
nem szetséghnek, hamisságal megh nehé-
zült népnek, gonosz magnak, lator fiakanak.
Aláb mond. Az húváros mint lőt
paráznavá. Igazság lakozik valabenné,
mostan pedig gyilkosok. Szent Pál az
Philip. 3. 2. hamis tudomány hitegetőket, ebeknek
nevezi.

Ne csudálliyátok annakokáért keresz-
tének, ne is nehezíteljétek, midőn az
Egyházi szolgák feddődnek mert minden
az Istennek parancsolattya, s-mind az I-
sten szolgainak példáj ira kötelezik ő-
ket. De ottan ez hadgyuk ebben, kezd-
gyünk az derék tanusághoz.

AZ ELSEOREOL.

L Atván amaz csalárd lélek, az Sáthán,
hogy Christus Vrunk menyben me-
neteli után, az ó Cápolnája ürül, és az I-

Isten temploma épül, á mint szol az vénérabilis Beda; Az ő szokot álnokságá szerént, ugy mint ki eltitűl fogva hauzughsághnak attya, oly ezközököt támasztja, kik szépszin alat ártanának az Isten Anyaszentegyházának, hamis értelelmezel elegyitvén, az igaz mennyci üdvösséges tudományt.

Venerabilis P.

Dicitur quod m.

Faiz. 15. 1. 1. 1.

Cambroff. q. 2.

Ind. x. 1. 1.

Plato. n. 1.

13. B. S.

Epid. 7. P. 1. 6.

1. fiducie libe-

re suum hoc ec-

cl. Christi

Att. 15. 5. 1. 1.

misericordia fidei

Eccent. C. 1. 1.

Nor. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1. 1.

Propterea. fidei

Galat. 2. 1. 1.

2. 1. 1. 1. 1.

Quod Diabolus quis-

ebit deinceps. Christi

pro humiliacione

metit. qui ad dñm

fidei etiam dicunt

S. Paulus. 6. 1. 1.

Herm. 1. 1. 1. 1.

Illyetének valának az kik ellen Szent Lukats ír, mondvan: Támadtanak németek az Phariséusok szakadásához, mondvan: Szükségb környülmelkedni azoknak az kik hittenek. Az illyeténeket nevezzi Szent Pál alatomban békcsúszók hamis attyafáknak, kik akadt szereznék vala az Anyaszentegyháznak épületiben. Igy támaddot vala az Corinthiusbeliek között fogyatkozás az Vr vacsorájával való nemjel élésben.

Mivel hogy pedigh az Apostol így szol: Egyben gyűl-vén az Ecclesiában, szakadásokat hallók közöttet k. Ismer: Egybe gyűlik evén, ez immánnem Vr vacsorájának étele: Ez mondóm igy lévéni, szükségh-

AB

metit. ambo. fa-

Propterea. fidei

Galat. 2. 1. 1.

2. 1. 1. 1. 1.

Quod Diabolus quis-

ebit deinceps. Christi

pro humiliacione

metit. qui ad dñm

fidei etiam dicunt

S. Paulus. 6. 1. 1.

Herm. 1. 1. 1. 1.

1. 1. 1. 1. 1.

2. 1. 1. 1. 1.

3. 1. 1. 1. 1.

meghítenünk, ackori údőben micsoda
cerémóniával vötték az Vr. vacsoráját.

Iust. Apol. 2.

Iustinus Martyr, az ki élt Christus V-
runk születése után. 144. esztendő tájábá,
azt írja, hogy minden Vr. napján kózón-
t. húgy az mindennek ségesképére gyűlkezzenek, és min-
deneknek előtte imádságok löttek: Az
után egy máshoz békéllettek; Az utan-
egy ideigh az Prophéták és Apostolok
irálát olvasták; Az utan az kifő volt kó-
zöttök, kit az Iustinus ΠΡΟΕΣΤΩΣ-
nak nevez, Szép intést tört; Az utan viszó-
tagh mindenjárat fel állottak és könyör-
göttek; ez után az kenyeret és bort elő-
hözták, mellyeket vevén az elől járó,
nagy fel szaval Isteni dicsiretet és halaa-
dáit tört, mely utan az egész nép, fel szo-
val ament mondot.

Ez így elvégeződvén az egyhaziszol-
gák, ákenyeret és bort, az jelen való nép-
nek osztogatták, és az kik betegségek
miat jelen nem lehettek, házokhoz vit-
tek. Innen vót eredetet az Offertorium.
Az utána ki mit akart Isten nevében ad-
ni, egy-

Az Papstnak telthab, ha le van az üvegházban az összes
színű, kozat, török, római, Rókai, Et, amit törekedek
kiválasztani, ahol a színeni összefüggésben, ahol a színeni

ni, egybe szedegették, és az előljáron át hadták, melyből az szúkólkódóknak, jóvvényeknek, és raboknak adakoztának.

Tertullianus az Görög Ecclesiák fejlett külömben ír, és azt jelenti, hogy minden ceremoniák véghbén menvén, azokból az mellyeket ki kiértekke szerént fel vissza vala, lakodalmot szerzettek, és minden szegények gazdagok le telepedvén, kegyes beszédel és Isteni dicsíret módsával öttek és ittak: Nézvén arra, hogy Christus Vrunk az végh vacsorát, az ô Testamentombeli ceremonia szerént, közlakodalom után szerzette vala.

Egy ideig ez együgyű ccremonia dicsíretesen megh tartatott közöttök, de minck utánna az Sáthán, megh szagathatá őket, külön külön gyülekeztenek, és az réghi szép szokást tobzodásra fordították, és az szegényeket megh utálták, Ezért mondgya az Apostol: *Hoc non est Dominum cænam manducare:* Ez, ugymond; nem Vr vacsorájának étele.

Im illien négy rendbeli fogyatkozásokat

lokat fed annakokáért az Apostol az Corinthusbeliekben. 1. Hogy az mit az ő tanításában vörterek vala, azt hátra hagyva, az magok szokáját követték. 2. Hogy az Vr vacoráját, csak ugy tartották mint étel és ital vala, aztők testiképen vötték. 3. Hogy minden egy közlakodalomot. 4. Hogy az mirek étele és itala vala, aztők testiképen vötték. 5. Hogy személy válogatok voltanak, és az szegényeket meghitállyák vala, melyekből illyen tanúságok származnak.

I. Tanusagh.

III. RÁKOCZI FERENC
MEGYEFESTŐS

Látnia az Ecclesiában az szakadásokat, és különböző értelmet, kiváltképen, az Vr vacorájárai váltoértelemben, senki megne botránkozzék, mertaz nem Vy dologh; Ibon az Apostolok idejében is így volt, és ugyan így szokta Isten gyakorlani az ő híveit, és megpróbálni, hatékéleteseké az igaz vallásban. Ide tartozik az Moysesnél való intés, mondván: *Hogy ha támadand te közred Propheta, és jegyet ar vagy csudát adand, és*

bé tellyesedik az mit mondand: Esett mondgya te néked mennyünk idegen Istenek után, és szolgályunk nékik. Ne fogadgyad annak az Prophétának szovát, mert probál túróket az tú Vratok Istétek, hogy nyilván legyē, hogy ha ótct tellyes szivetekből szeretitek avagy nem. Holot an-

nakokaért e féle szakadások az hivek kózót proba gyanát vadank szükségh hogy minden ember vigyázzon, és az Istennek szent igheje szerént, probállya megh kinek kellyen hinni, és kinek nem, az mint erről iras vagyon: Probate Spiritus &c.

II. Tanusagh.

E gyúgyúséget kiván ez tudomány, midőn azt mondgya: Nem szokás az Isten Ecclesiájában 12 versengés: hogy tudni illik, á mit az údvösségh dolgában elönkbe ad az szent Irás, á felől nyelvel ne hárzollyunk, hanem annak egyúgyú értelmet mellet megh, maradgyunk, és egy más ellen fel ne fualkodgyunk. Ide tartozik

D zik

zik az szent Pál másut való intése, mondva: Mint napal tisztességhesen járunk, nem versenghésben és egy más üresben. Hasonlatosképen oktatta az Philippi városbeli-ebet, mondva: Tölcsétek békét az én öröömöt, hogy azon eggyet ércsétek, semmit ne cseleked-gyetek visszszállodás és héabban való dicső-ségh ki-vánás által.

O mely ártalmas dologh az údvősfégh dolgában valo veszkedés, bizonyára semmi jo abban nincsen, hanem inkább minden gonosznak eredeti. Bizonyittya ezt szent Jakab mondva: *Vbi zelus & con-tentio, ibi inconstans & omne opus pravum.*

Az,az: A holot az irigységh és az vete-kedés vagyon, ott álhatatlanságh és minden gonosz cselekedet vagyon. Az Ambrosius Doctoris hasonloképen szól, mondva: *Regnum DEI in simplicitate fidei, non in contentione sermonis est.* Az,az: Az Istennek országa az hűtnék együgyűségében va-gyon, nem az vetekekben. Az Nectari-us Püspök is, midőn az igyenetlenségnék lecsendelítése felől tanácskoznék, Theo-

do sius
ut ait papa in prefatis. Dicitur inibidem, et dicitur in ill.
per alios. Mely in alibi videlicet in libro Martin Chommeij.

dōsus Imperator, illyen Voxot monda. Di-
spusationes rix irum atque pugnarum sunt fomi-
tes. Az, az: Az disputatioꝝ viszszavoná-
soknak, és szóval való fiareznak tápoja.
Summa, Nem illik az Isten Ecclesiájában
veszkekedének lenni, hanem az Isten igé-
jének együgyű értelme mellet kel meg h
maradni.

KERDES.

Itten nem alkalmatlanul támad egy kérdés: Tudni illik káhozárócé az Vr vacsorájában az különbözö ceremonia? Mely kérdéstő Distinctioval kel felelni: Mert némely cérémoniák ollyak, az melyek (mint az Agoston Doctor Szol) neq; contra fidem, neq; contra bonos mores injunguntur; Az, az: Sem az hüt, sem az jövikőlcsök ellen nem parancsolatnak; Némelyek pedig az kereszténi hit ellé vadnak.

Az mely ceremonia az kereszténi hitet ellenkezik ugy mint, az Vr vacsorájának szerzésében idégen nyelven szolni, melyet

lyet az közönséges nép nem ért. Továbbá akkoraz végre gyertyát gyuitani, hogy átegye hathatova az Vr. vacsorájának szétségét. Annak felette az kenyér előt az papnak feszítézni. Végezetül az kenyereket a véghre fel mutatni, hogy az nép mint igaz Istenet imádya. Ez mindenig az kereszteni hitel és az jó szokásfal ellenkezik.

Vallyon az közönséges nép, mit ért abban, midőn az Pap sugva, vagy Deakulbirbitél? Nyilván nem Apostoli ceremónia ez, mert az Apostol azt mondja; *In Ecclesia volo quinque verba sensu meo loqui, ut alios instruam, quam decem millia verborum in lingua.* Az, az. Az Ecclehaban inkább akarok öt szót értelemel szolni hogy sem tiz ezer szokat idegen nyelven. Mit használ ott az gyertya? Christus Vrunk az millekünknek világossága. Az kenyéret kelé imádni? Kárhozatos dologh teremptet alapot, az minemű az kenyér, imádni. Es illyenek némely ceremoniák, az melyek nyilvánságal kárhozatosok.

Más

Más rendbeli ceremoniák olyak vannak, melyek noha külön külön helyben levő Ecclesiáknak megh rögzít fizokások szerént külömböznek, minden azon általak a reggyik tartassék megh, s akar az másik, nem kárhozatos.

Mint példanak okáért, némely Ecclesiában veszeg ülve élnek az Vr vacsorájával, az kiknek az Egyházi szolgák hordozzák az kenyeret és bort: Némely helyen fen álva. Néhul minden nap osztagattatik; Néhul minden héten; Néhul kántoroknál; Néhul csak az nagy háró ünnepeken; Néhul asztralról, néhul oltárrol osztagattatik. Néhul kezelében fogják az Cómunicánlok az kenyeret, néhul pedig, ugyan az Egyházi szolgák kezéből szajokálveszik. Néhul kovácsos kenyérrel, néhol kovácsztalanul élnek. Néhul Cámában, néhul Cámfa nélkül osztagattatik.

Ezeket akarégyképen, s akar más képen, jo lelki ismeretel üdvösségesen élhetnek az emberek, az Ecclesiáknak szokása szerént, mert ámint Augustinus szol,

Domi XI. F. A. 28 e sibyjaz URNAK SZENT

Epist 118. ad Quae ab initio per totum terrarum orbem Vari-
ant, liberas habent observationes. Az, az: Mel-
lyek kezdettül foghva az egész föld ke-
rekségében különböznek, szabadoson
meghtartattatnak: Mit d ezek után: Nin-
f. L. 11. c. 11. p. 145. c senis ebben job fenyitek, mint ha ugy selekedel,
Huspi cum Videl, mint látod hogy cselekednök abba az Ecclesiá-
ba, az bőjtról tractálvan, mellyet az ő ide-
jébenis nem mindenút egy arant tartott
tak megh, mond: Legyen valamely jó ve-
nélle in pacu, vény történet szerént oly hellye, áholot az negy-
szem fui, ven napi bőjtöris megh tarttyák, pénteken is
bőitölnek: S ömond, En manem bőitölölok. O2
kát kérdik. Mert ugymond nem bőitölnek az én
házamba. Mond ezek után az Doctor: Mit
cselekedik az illyetén ember gyebet ha-
nen: csak az ő szokásat az más ember szo-
kásánal igykezik bőcsületetlbe tenni.

Szükségh ezt érteni minden kerélté-
ny embernek, mert sok hellyen, nem ke-
vesen, azért foghjak el magokat az Ut vat-
tsorájátul hogy oltárrul, kovácsítalan ke-
nyérel, mellyet réghi nevezetszerént os-
zt fuit, quid. It. facta Verbi, et condit Styának
sonat resiliens int. xxv. C. d. mat. XLV et aliof
g. 3. Videl. pe. Portas facta. et. war mabi. et. et.
resigna. et. mal. facta. et. fide. et. et. canas pe. et.

Istyának neveznek, osztogattatik: Mivel
hogy az előt áfztalról kovászos kenyérel
communicáltak. Viszont sokan kenyérel
áfztalról ifszonyodnak venni, mert az előt
oltarrol olytával éltenek: Halladé az A-
goston Doctortul, *Indifferentia sunt*, köz
dolgok ezek, ezek ó magokba szabado-
sok, akar mellyikel ély, csak supersticio,
valami babona ne legyen elminében, nem
az kúlsó és testi, hanem az belső és lelki,
vagyon údvosségünkre. Mind azon által
se okit lelki ismertiben nem alkuo kin-
szergetni.

Itten szükséges kérdések származná-
nak, de alkalmatosnak itilem odahá-
lasztani, á holot az kenyerről és bőrrol,
leszen tanuságunk, mely ez után követ-
kezik.

AZ MASODIKRÓL.

Mivel hogy az mindenható Isten, az
ő egyetlen egy szülött fiában, fiai-
va fogadot minket mindenképen ugy vi-
el ki. Isteni díjai.

szel gondunkat, mint kegyes atya szerelmes fiainak.

Az többi kódöt az atyáknak gondgyok vagyon, az ő magzatinak táplálására és felnevelésére, hogy az ő jöszágá-

nak örökösí legyenek. Sok szántalan

atyai jó téteményi kódöt, ezt cselekedeti az

Vr Isten mi velünk az Christusbá válatzott fiaival és leányival, mert rendelt ői ők seletre tápláló vendéghséget mi nékünk.

Ettől vagyon ez második részben az tractatus, mely vendéghséget vagy lakodalmot, nevez itt az hellyen szent Pál Vr vacorájának, és annak szerzését úgy irja meg, valamint Christus V u ik önön maga szerzette, melyről illyen rendel kel tanulnunk. 1. Ez szentségh minémű vezetekel neveztetik. 2. Mi legyen az Vr vacorájának szentsége. 3. Miben ál az Vr vacorájának igaz valósága: A holot szükségh képen tanuságunk leszen, az Christus testének étcléről és vérének italáról.

AZ

AZ ELSEOROL.

EZ Sacramentombanak mindenstől és előtérül foghva hét rendbeli nevezetet talállyuk. 1. *Cæna Domini*. Vracsorája. 2. *Mësa Domini*. Vrasztala. 3. ΣΥΝΑΖΙΣ. Gyûlekezet. 4. EVXAPIΣΤΙΑ. Háláadás. 5. *Sacrificium*. Aldozat. 6. *Missa*. Mise. 7. *Communio* közösülés.

Mindenik nevezetnek bizonios okaj vadrnak kereszterek. Vracsorájának nevezéssel Szent Pál ez elő vör locusban, ennek okáért, mert Christus Vrunk cseve vacsorának idején szerzette. A vagy azért neveztetik vacsorának, hogy meghissek hogy az ô Testamentónak homályossötetet zakája eimult, ez az Vy Testamentomnak tündöklő világossága fel derült. Ide tartozik az Szent Pál mondása, mondáván: *Az etraka el mult, az nap pedig fel vi ligosodoe*.

Vgyan ezen Szent Pál nevezi Vrnak asztalának, ezen okért, mert ennek szerzése asztalhoz való le telepedeskor volt, mikoraz Husváti báránt meghőtek.

Hoc est corpus meum, hoc iste mensa Leib / 1971
: dñs, ista panis isti corpus meum

Tem. 2. Wm. b. lat. pa. 68.

238. lib. 1. Quarto

AZ URNAK SZENT

Az Görögök Ecclesiákban ΣΥΝΑΞΙΣ volt nevezeti; Mert mivel hogy Christus urunk az ő tanítványinak egyszerűen körülönbözőképp létekből közönségesen szerzette valamit: Panis ezzel szentséget, Igy ők is többen vagy kevesben gyülekeztenek egyben, és ugy értenek ez szentséget. Innen vesznek a gummentomot nemellyek, kik az betegeknek, vagy halára sententiazot emberieknek nem akarják külön adni ez szentséget. Noha az Iustinus Martyr idejében, mint ez előt mondám, azokhoz is elvitték, az kik betegségek miatt jelenetem lehetetlenek, és hettek az gyülekezetben.

Vgyan azon Görögöknel nevezeti volt ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ, az, az, háláadás, ennek okáért mert imádkozásokkal és hálaadással vitték véghben, ez szentséget. Emlekezik erről az Iustinus Martyr, smond: *Hoc autem alimentum apud nos vocatur Eucharistia. Azaz: Ez eledel pedig mi* nálunk hivattatik Eucharistianak.

Némellyek az réghiek közül neveztek Sacrificiumnak áldozatnak; Nem ol-

hat, ha a feje gyorsan a Cége, találkozásra lyan. Pánis saját, Panis utal. Panis monad: qui se ferunt. Ne ótól ötöt százra mind: Domini in Cor meum, et misericordiam ab omni iniquitate remitti. Ezután. Tunc fratres vobis est extixit, ut faxis ista per transversum vero transire ad te regnem agn-

Ilyan értelemel mint ma veszik az Miséző papok, mint ha Christus Vrunkat Vjonnán megh áldoznok, mint szinten az kereszt fán megh áldoztatot: hanem imez két okokért. 1. Mert ez szentséghben az Christusnak engesztelő áldozattyárol vagyon emlekezet, ônön magának Christus Vrunknak parancsolattyá szerént, mondvan: *Ez az én hálálonnak emlekezetis, recsélék edgyétek.* 2. Neveztetik áldozatnak, mert midön ez szentséget élünk, áldozunk ô szent felségének, halaadásnak és dicsíretnek áldozattyával. Mivel hogy szent Dávid az Isteni dicsíretet áldozatnak nevezi, mondvan: *Immola Domino sacrificium laudis.* Aldozzál az Vrnak dicsíretnek áldozattyát. Az Öscasis nevezia az mi ajakinknak tulkainak lenni.

Hatodszor találtatik az Authoroknál *Misza*, De az Bibliaban sohun erről cíatak egy punctni emlekezetis nincsen. Az pápáloknál ez nevezet forogh fen, mellyet ha ollyan értelemel vennének, mint régenteren az Tertullianus Doctor, szenved-

G. i. 1. G. i. 1.

S. 1. S. 1. S. 1. S. 1. S. 1. S. 1.

B. 1. B. 1. B. 1. B. 1. B. 1. B. 1.

Lib. 4. com. Marcion.

hető volna, mert ő így deducallya. *Missa*
dicitur à remittendo, eo quod memoria sit remis-

sionis peccatorum. Az, az: A z Missa mondat-
 tarik az megh bocsátástul, mert az bűn
 bocsánatnak emlékezetyre vagyon. A-

Augytinus,
 Notitiam
 in verbo suo
 KB.

vagy, ugymond, azért mondatik missa-
 nak küldésnek, (*à verbo mitto*) mert az ré-
 ghi Górógh Ecclesiákba, alamisnát kül-
 dőttenek, midőn az Vr vacsorája osztogat-

gattatot, mellyet az Ceremonia után az
 Izegényeknek osztogattanak. A vagy vé-
 gezetre mondató Missanak mert az szét-
 ségh véghben menvén, az Egyházi szol-
 ga ugy bocsatott a claz népet: *Ite Misza est.*

Mennyetek el ugymond el bocsásas va-
 gyon. Az, az Mindeneknek véghe va-
 gyon, el oszolhattok azért Isten nevében.

Ez ceremoniát az Evangelicusok is megh-
 tarányák; mert az Communio után, illyé
 dimissio vagyon. Mennyetek el immár Isten-

Notabene. nek aldotti &c. *

Ezek nevezeti, az Vr vacsorájának, és
 illyen értelemel mindenik hellyes: De az
 Isten alattak Rómaiak nem értik az Tertullianusfal, ha-

nem. *Misze ogo homo, qui tu eras, et natus es a perfecto, Et.*

Misze ogo homo, qui tu eras, et natus es a perfecto, Et. *Ag in Pstl. 30. d Gratias Dei pro Christi Domini arbori. Quisque gratias. quiescebit in gloriosa quae fructus datur quiescere tunc non potest, sed beneplacitum.*

nem idegen értelemel magyarázzák,
mondván: *Missa est hostia pro vivis & mor-
tuis.* Az, az: Az Mise élőkért és holtakért
való áldozat. Bellarminus is így magya-

rázza, és azt mondgya. In *Missa offertur Lib. 1.*

*D E O verum ac proprium sacrificium corporis De Mis-
Domini. Az Misében, ugymond, áldoz-
tatik megh. Isten előt az Vt testének saját
tulaidon áldozattya.*

Ez azért kárhozatos, hogy az papí cse-
lekedet, minden az oltáron forogh, birbi-
ték, feszítézik, füstöltetik, cseng, bongh:
Az az Actio, cselekedet, szintén ugy hasz-
nál eloknak és holraknak üdvösségeire,
mint Christus Vrunknak keresztfán való
megh áldoztatása. Ha ez ugy volna mi-
szükségh volt volna az Isten fiának egy-
zer megh aldoztatni? De nem ugy va-
gyon, mert azért ment békégyezet, ez mi
fő papnak in sancta Sanctorum, hogy ne
kellessék foktizor lenni, á mint szent Pál
tanit. Egy áldozattyával betellyesítette
az üdvélséghnek dolgát nem áldoztatik
tchárt többször megh.

In Mass. lib 3. c. 9. E 3. Altar. Dr. Nem.

Nem volt eleitul foghva így ,ez az által
orcás áldozat, hanem údő jártára, ki-
váltképen Christus Vrunk születése után
Symmachus, Pelagius, Sergius és töb pápák fol-
dozták sok idegen ceremoniával és érte-
lemel.

De ittegy ellen vetések vagyon. Nam,
ugymond, sok holt az szent Doctoroknál
az Vir vacorája Aldozatnak neveztetik?
Felelet. Vgy vagyon keresztenek, de az
mint az ô Testamentombeli áldozatok,
mellyek példázzák vala, az Istennék eg-
gyetlen egy bárányának áldozattyát, az
údónek teljeségében, két korban álot-
tanak, ugy hogy egorik engesztelő aldo-
zat volt, másik háláadásnak áldozattyá:
Ezenképen az Vy Testamentomban két
rendbeli áldozat vagyon. Engesztelő és
háláado. Engesztelő áldozat csak eggyet-

len egy Christus Vrunknak áldozattyá,
mellyet megh nem Vythatni: Az háláa-
dó áldozat fen áál világh végezetigh,
mely semmi nem egyéb hanem az hivé-
knek. Et quod profiteatur dicit, figura am-

nek Imádságok és Isteni dicséretük, á mint
nyilván megh tetcsik az szent Dávid ér- Psal. 140. 2.
telméből, midőn így szol, *Dirigatur ora-*
tio mea sicut incensum in conspectu tuo, &
ele-vatio manuum mearum, sacrificium vesper-
tinum Igazgattassék az én imadságom, te
elődbe mint az égho áldozat, és az én
kezeimnek fele melése, mint az estveli ál-
dozat. Aldozik az keresztény ember vé-
gezetre az jo cselekedetekel, alamisnálko-
dásal, melyről így Izol sz. Pál: *Beneficentia* Heb. 13. 16.
nolite obliuisci, talibus enim hostijs promeretur
DEVS. Az, az: Az jo téreményről ne fe-
letkezzetek mere illyen áldozatokban
gyönyörkődik az Vr. Az Philippi várbs-
beliek alamisnájokatis, jo illatu áldozat-
nak nevezi azon Apostol. NB. loc. Domini.

Mint hogy annakokaért az Vr vacsorájának szerzése, az mint ide fel megh mutatám, imádkozásokal, háláadásokal, és alamisnálkodásal megyen vala véghbe, méltan és illendőképen neveztek áldozatnak az réghi szent Doctorok. De az pápások man nem illyen értelemel neve-

No. 1. menti, mint ifj. est libat. 2. tib. 3. tib. 4. tib. 5. tib. 6. tib. 7. tib. 8. tib. 9. tib. 10. tib. 11. tib. 12. tib. 13. tib. 14. tib. 15. tib. 16. tib. 17. tib. 18. tib. 19. tib. 20. tib. 21. tib. 22. tib. 23. tib. 24. tib. 25. tib. 26. tib. 27. tib. 28. tib. 29. tib. 30. tib. 31. tib. 32. tib. 33. tib. 34. tib. 35. tib. 36. tib. 37. tib. 38. tib. 39. tib. 40. tib. 41. tib. 42. tib. 43. tib. 44. tib. 45. tib. 46. tib. 47. tib. 48. tib. 49. tib. 50. tib. 51. tib. 52. tib. 53. tib. 54. tib. 55. tib. 56. tib. 57. tib. 58. tib. 59. tib. 60. tib. 61. tib. 62. tib. 63. tib. 64. tib. 65. tib. 66. tib. 67. tib. 68. tib. 69. tib. 70. tib. 71. tib. 72. tib. 73. tib. 74. tib. 75. tib. 76. tib. 77. tib. 78. tib. 79. tib. 80. tib. 81. tib. 82. tib. 83. tib. 84. tib. 85. tib. 86. tib. 87. tib. 88. tib. 89. tib. 90. tib. 91. tib. 92. tib. 93. tib. 94. tib. 95. tib. 96. tib. 97. tib. 98. tib. 99. tib. 100. tib.

zik áldozatnak, hanem hogy ők kezeket megháldozzák és megheszítik az Christust, annakokáért heltelen, mert az leheterlen dologh hogy többször szenvedgyen Christus Vunk.

AZ MASODIKROL.

AZ Vr vacsorájat az apro Catechis-
musok így definialyak, így magya-
rizzák. Az végvacsora, Christus IESVS-
NAK szent testének és vérének osztogatata-
sa, és vetele az kenyérrel és borral, melyet Christus
Vruik szersz bánniak visszanézzük az órók
emlékezetére.

Hogy ez mostani Tractatus világosb
legyen, az Vr vacsoráját így definiam.
*Cœna Domini est spirituile epulum, in quo se-
cundum Institutionem Christi in cætu fidelium
per mysticam panis fractionem, & poculi distri-
butionem, post benedictionem ministri Ecclesie-
stici, corpus & sanguis Christi verè exhiben-
tur, ut eis nutriimur ad vitam eternam.* Az,
az: Az Vr vacsorája lelkeledel, melyben

az Christus szetzése szerént az hiveknek gyülekezetekben, az kenyérnek megh szegésében, és pohárnak osztogatásában, az megh szentelés után, az Christusnak teste és vére igazán osztogattatnak, hogy azokat tápláltassunk őrök életünkre.

Ez magyarázatban illyen három punktok vadnak 1. Hogy ez szentségh lakodalom. 2. Hogy ez Christus Vrunk szerzése az hivek társaságát illeti. 3. Hogy ez lakodalomba valóságos étel és ital adatik az vendégeknek.

Az elsőt az mi illusztráljuk az *Vivacforájat* lakodalónak magyarázóval, mert ámint immár egynéhány szor mondtam, a mozréghi lakodalomnak az Husváti bárány ételének helyébe szereztetet szentségh. Továbbá mert áz mint az lakodalomban nagy készület vagyon, és az lakodalmosokat jo akarattyából táplállya az gazda. Ezen képen ez szentséghben igen nagy készület, és ingyen való táplálás vagyon. Harmadszor áz mint az lakodalomba vagy a lakodalomra hivatalszó

E kot

köténni, és csak azok részesülnek annak örömcében és jóvába, az kik engedelmesek az hivatalnak. Ezenképen hivatal valagon ez szentséghire, és csak azok részesülnek az lelki örömben és lelki táplálásban az kik engedelmesével, igaz pürentiával hozzájok veszik. Ezt ábrázolta némúnemű modon amaz nagy vacsora, melyre sokakat hivatot vala az Gazda.

Tanuságh.

EZ tudnunk kell keresztenek hogy ez Sacramentom felől, nagy bőcsületek sen gondolkodgyatok, és mint illyé nagy drága lakodalomhoz ugy készüljetek, hogy illendő lelki ékés ruházatal legye tek, mert ha ez lakodalomhoz illendő köntöstök nem leszen, ugy jártok mint amaz példa beszéd mutatta szent Már

Matth. 22. Ithénál, az kúlsó sötétségre vettettek. A vagy nem ez é az itilet mellyet szent Pál

forgat, mondván? Az ki meltautan eszik ez

Cor. 11.27 kenyérből, és jandik ez pohárbot, az Christus te-

ste ellen

ste ellen, röt: Továbbmond: Iuletet, avagy kárhozatot, eszik és iszik.

Továbbaigen megh jegyezzétek, nagy közönséges lakodalom ez, melyre személy válogatás nélkül minden egész világ hivatalos. Senki annakokáért magát ne absentlyá, mert üres leszen ez drága jötul.

Masodszor az Definitionak másik ágha azt mutatta, hogy ez izeségh né emberilelemény, hanem immediate, ő maga az mi édes megh váltonk szerzette, mivel hogy az Apostolis így szol. *Ego enim a Domino accepi Et En ragymond, az Vrót vöttem.*

Csatoly. Az Institutionak avagy szerzésnek ténora pedigh ez rörvé az kenyeret. Megh ércsétek keresztének, nem azt mondgya az Apostol rón kenyereket elő, hanem singulariter egy kenyeret mond hogy vót kézében. Ennek okáért meintek egy testre mutat vala, mely megh törettendő volna az egész világnak bűnejért.

F 2 Mond

Mondazután: Eshálákat ada. Mellyel
jelenté hogy az mi üdvösségeink in-
gyen csak az Atya Istennek irgalmaságá-
ból vagyon; ki az összent fiát adta váltsá-
gul az bűnösökért, á mint irván vagyon.

Ioan. 3. 16. Ugy szerete Isten ez világot, hogy az ő egy szü-
lött fiát adná, hogy minden az ki láttya ötet, el
ne veszsen, hanem örök élete legyen.

Diószegi Halakat adván, avagy megháldván,
Cavthi meghszegte és adta az tanítványoknak:
Mellyel két dolgot jelentet ő felsége. 1.

Hogy nem csak egy emberrel akarja köz-
leni az váltsagot, hanem mindenekel vá-
likik ő hozza folyamodnak, mint az le-
telepedet tanítványok. 2. Jelenté ezzel az
összent testének meghőrítetését az bű-
nösökért.

Theologus Ezek után mond. *Vegyétek és egyétek.*
Vigyazzatok rća. Nem azt mondgyabol-
lalyatok le ez meghszenteltetet kenyér
előt, és imádgyátok: Avagy rejcsétek mó-
stranciaiba és hordozzátok szélel &c. Ha-
nem azt mondgya hogy ávéghet vegyék
hogy azt meghagyék.

Hilarius: Hę accepta Vé.
hanc officia, ut nos in Christo, et Christi
nobis fidet. hoc res quod ab hominibus
fuerit, et mundum, et reges nostrae nobis
deponit Christus suorum; et quod fecepi et

Végezetre és utolszor mond: Valamennyiszer esztek ez könyerből az én emlekezetemre cselekedgyétek. Mellyel viszontagh két dolgot jelent az Vr. i. Imez ighe VALA-MENYISZER gyakorlast jelent. Nem elégh tchátez szentségel, egycser vagy kétszer életünkben élnünk, hanem hitünknek megh erősítéseért gyakorta kel véle élnünk. 2. Megh jelenti ez szentségel való élésnek hasznát, mely ez, hogy ez által applicállyuk magunkra az ő érdemes halálának hasznát; Az az, hogy az ő ártatlan halála üdvözít minket, nem opus operatum, nem az mi cselekedetünk. Ezen értelmünknek kelléni az pohárrol, vagy boirrol, annak osztogatásáról és vételéről, mert ennekis azon bőtű szerént való értelme.

Tanuságh.

AHonnét mi illyen két dolgot tanul-
lyunk megh. i. Fejenként esztekbe tarcsátok, hogy ez szentségh Sokakért ké-
szítetet,

szittetet, kik között tuis számban vattok, mert hivatallyát halljátok az ő szent igéjéből annakokáért, ha meghutállyátok. Istennek rettenetes bűntetését várjátok.

2. Azt is igen meg h jegyezzétek hogy gyakran kel ezzel élni: Valaki a zérít szánt szándék al az alkoholmatosságot el mulatván csak halála orájára halásztya, itilvén hogy meghéri véle ha egyezer magához veszi, igen megh csalatik. Sóta ha kit ollyatent tudhatnánk lenni, ackor sem volna mélto communicaltatni. 3. Erreis nagy számot tarcsatok, hogy az külső cselekedetnek, érdemében bizodalmatokat ne helyheztesétek, hanem abba az mit az czelekedeteligaz hit által vesztek, az az;

Az Christus Iesus érdemes áldozattyában, mert csak az, az mi údvosségünknek árra. Ide tartozik az Agoston D. mondása mondván: *Tantum quisque in Sacra Domini*

August. cæna percipit, qu intum vase fidei capere potest.

Az, az: minden annyit veszen az Utval csorájában, amennyit hitinek edényében bék foglalhat.

Az

Az Definitionak harmadik része következik, mely arrol vagyon mi legyen az Vr vacsorájának valósága, és mit vegyenek az hívek.

Két dologban ál valóság a ez szent séghnek, az Agoston D. tanítás szerént *Elementum & Verbum*, az, az,: Az éltető kenyér és bor, és az ighe; Mivel hogy így szol az Doctor, *Accedit verbum ad elementum, & fit Sacramentum.* Az, az: Iárul az Ighe ez éltető álához és szentségh le szén.

Nagy ereje vagyon tehát az igének, és á nélkül, ha nem tudom minemű ceremoniákat szabnának is az kenyér és bor mellé, nem leñe Sacramentom. Az igheis pedig nem annyiban erős, á menyben szozat, hanem az Vr rendelésre szerént való méltoságal, mellyet mi nékünk hinnünk kel, á mint ugyan ottan bizonyítta Augustinus az szent keresztségről így szolván: *Unde tanta virtus aquæ, ut corpus tangat & cor abluat, nisi faciente verbo: NON QVIA DICITVR SED QVIA CREDI-*

dictum. Miseris frangit res et panguit — TVR: quia de uno panu participantur. Tertullianus f. i. contradicit isti, Dum panum et cibum suorum abijecisti, quandoque: sed ut de cibis comis illi

TVR: Az, az: Honnat vagyon az viznek

Gannyi ereje, hogy az testet érje és az szivet
mossa megh, hanem az ighe cselekedeti-
ból? Nem azért hogy szó mondatik, ha-
nem hogy hit adattatik: Mond az utan
Doctor: Mert az ighebe más az elmulozzen-
gés, más az megh maradando erő, ez az hitnek
igheje.

Avagy micsoda ighe az mely az ele-
mentomot megh szenteli: Imez keresz-
ténék mellyet szent Pál az Vrtol tanult.
Az Urazérzakának estvéjén, mely étzakael
árultaték, vévé ar kenyeret, és hálákat adván
meghszegh, és mondat: Kegyétek és egyetek ez
én testem, mely tú érettetek adatik, ezt cseleked-
gyétek az én emlékezetemre, &c.

Ez keresztrénék az Ighe, mely ugy
meghszenteli az elementumot, az lathato
kenyeret és bort, hogy az Christus te-
sténék és vérének méltan mondattassék,
mert Christus Vrunk az kenyeret mond-
gya ó testének és az bort ó vérének.

Innen immar megh tetezik, mit ve-
szünk az Vr vacorájában. Az ellenkezők
azzal

azzal vádolnak minket hogy csak pusztán kenyéret és bort vallunk mi lenni az Vr vaczorájában. Nem ugy vagyon bizonyára, mert ugy az nem volna Sacrementom, hané az kenyérel és boral veszszük Christus Vrunk testét és véret.

Azis nyilván megh tetezik hogy az kenyér és bor álatyában el nem változik, hanem álatyában azon kenyér marad megh: Hanem az megh szentelés után résztiben változik megh, hogy azzal és az által, Christus Vrunk testeiben és vérében részesüllyünk, és annak érdemes áldozat-
leya reánk áradgyon.

MEGYEI ES VAROSI
KÖNYVTAR

Igy értettek ez felől az réghiszent Doctorok, kik közözzük emlékezetes az Augustinus mondása, midőn így szol. *Hoc est quod dicimus, quod modis omnibus approbare contendimus, Sacrificium Ecclesiae duobus confici, duobus constare, Sacramento & re sacramenti.* Ez ámit mondunk, ugymond, ámit mindenképé jóvallani igyekezünk, Köttőből leszen az Ecclesiának áldozat-rya, kettőből ál: Szentségből és az szent-

Trinit.
hunc facias
so dñe
figuris
explicat
Originalis
quod scripsit
Dominum fecit
Rome
explicat
minimorum
tela cum eum
exaltu.
de modo
figuris
Vom
Ex hoc i. p. f.
apostol al. hi
voca figurab
huc
Aug. lib:
Sentent.
hunc
Rome
de ei
rebus
aventi, no doc

ségből és az szentséghnek valóságából.
Az Ambrus Doctoris mond: Az hálá-

Amb. Tra. dásnak szentségébe Christus jelen-vagyon, mért
De his qui Sasris initi-az kenyér Christus teste. Annak okáért nem tesz
anser. C. 9. cledel hanem lelkei. Ezek értelmét követte

Ch. 43. Vt. Philep Melanthon, imigyan irvan: *Cum*
ad, proas dñe *sanc̄to Episcopo ac Martyre Irenaeo, cunctisque*
antiquis Ecclesiiss Apostolicis ac patribus, duas
res confitemur in Sacramento, terrenam, videlicet, panem & vinum, quæ in sua natura incom-
mutata permanent: Et cælestem, videlicet, ve-
neficem Philip. In rum corpus & sanguinem Christi ipsum Christum

Conf. Ar. 48.

Dominum nostrum totum, verum Deum & ho-
minem, qui cœlum idcirco non deserit, nec cum
pane & vino naturaliter miscetur, nec localiter
eis includitur, verum se hic nobis, dat in cibum
& sustentationem vita eterna. Az az: Irenæ-
us usal az szét Püspökel és Martyral, és min-
den réghi Apostoli Ecclesiákal, és attyá-
keit marlu kal kettöt vallunk lenni az szentséghben,
földit, ugymint, kenyeret és bort, melly-
ek az ó természetekben valtozásnélkül

megh maradnak: Es mennyeit tudni illik,
az mi Christusunknak testét és véret, ó

magat

szégek körül kerüly. Hiv. j. f. 1. psl. 133.
Ó. & C. g. i. m. n. illid. S. t. l. v. g. t. i. D. i. r. r. v. i. p. t.
in Mich. cap. 7. tan. 8. H. t. t. t. t. t. t. t. ad modicatu-

magat egéltzen, az mi Vrunk Christust, igaz Ištent és igaz embert, az kiazérit az eghet el nem hadgya, az kenyérrel és boral, természet szerént egybe nem elegyedik, hely szerént beléjek sem rekesztetik, hanem őnön magát itt mi nékünk mentíiei modon adgya eledelünkre, és örök életre való táplálásunkra.

Ez keresztenek az Vr vacsorájának va-
losága: Ez igaz és üdvösséges értelme, mi
szükségh tehat erről agyaskodo kérdése-
ket úzni, Mint adhassa szent testét elede-
lül szent vérét italul mi nékünk. Hit kel-
ide mert az mint egy labor Doctor szol:

*Sublimius hoc areanum est, quam ut ingenio no-
stro comprehendendi, vel enarrari verbus queat.*

Az, az: Fellyeb valo ez titkos dologh,
hogy sem mint az mi elménkel megh
foghassuk, avagy szoval ki mondhassuk.
Mond az utan. *Arque ut apertius dicam, expe-
rior magis quam intelligam. Itaque veritatem
DEI, in qua acquiescere tuto licet, hic sine con-
troversia amplectior; Pronuntiat ille, carnem su-*

am esse anima mea cibum, sanguinem esse po-

lum.

Ag. 153. ante 2. ifjum Christum, horum etiam deinceps propon-

unt. Qui ex iste in magistrorum cuiusmodi sunt, inveni-

mus, quod non in pugnando, sed in vita christiana,

in pugnando, sed in vita christiana,

in pugnando, sed in vita christiana,

et libet ab aliis: talibus alimentis, animam illi meam pas-
 sione cecet. condam offero. In sacra cena jubet me symbolis
 panis ac vini, corpus ac sanguinem suum sume-
 re, hunc re, manducare ac bibere, nihil dubito quin &
 ipse ipse verè porrigit, & ego recipiam. Hogy
 nyilvánban megh mondgyam, megh ta-
 pasztalom inkább hogy sem érteném. An-
 dásnak árát aznakáért az Istennek igazságát á mely-
 n batorságoson megh nyughatni, itteni
 minden viszszálkodásnélkül magamhoz
 kapcsolom. Eo mondgya az ő testét az én
 lelkemnek ételének lenni, véret italának,
 Az én lelkemet eleiben viszem hogy illy-
 en cledelel táplallya. Az szent vacsorában
 parancsollya hogy az kényérnek és bor-
 nak jegye alat, az ő testét és véret vegyem,
 egyem és igyam: Semmit nem ketelke-
 dem hogy ő is igazán adgya, enis igazán
 veszem.

Nem csak opinio szerént való vételez,
 hanem valóságos, noha az mi értelmün-
 ket fellyül mallya, az mint ez bőlcse Do-
 tor szola, mert ebben kúlsó érzékensé-
 günk semmit megh nem tapasztalhat,
 hanem

hantim csupán minden mennyei és lelkí dologh ez keresztenek.

Azt sem jovalhatom (noba ezt igazan mondhatni) hogy az Vr vatsorajában az kenyér és bor jegyzí Christ° Vrunk testét és vérét, mert az Vr nem ugy szolot az Institutioban, hanem nyilvan kelmondani, hogy az kenyér Christus teste, és az bor Christus vére: Az kenyérnek étele és az bornak itala, Christus Vrunk testének étele, és vérének itala, minden modon. Ez az értelelem amaz jambor Doctor Bucseré, ki igen jozan és kereszteny Doctor volt. Ez az masodik résznekis rövid s-vilagos magyarázattya.

AZ HARMADIK- ROL.

EL végezvén Istennek segítsége által keresztenek ez Tractátusnak két első részét, melynek egyike vala az Vr vacorájában való fogyatkozásról: Másik az Vr vacorájának szerzéséről és annak valósá-

G 3. l gárol

enges ab Christusak további szereke lettenek valószínű

gárol. Kővetkezik inimaraz harmadik, tudni illik az Apostolnak szorgalmatos intése, az Communicálokhoz, miképen kellyen az Vr vacsorájával elni; Megh mutatván nagy kárát, ha ki mérletlen járul az Vr vacsorájához. Mely harmadik résznek magyarázattyáért, imez három dolgokat lásuk megh. I. Mire való ez az intés Proballya megh minden ember magát. Hiszem minden bűnösök et személy válogatásnálkül, magához, int üdvözítőnk. Miben ál az embernek méltatlansága.

Matt. 11. 2. Miben ál az embernek méltatlansága.

3. Hogy hogy kelemebernek magát meghalni.

Alkolmatalának tetszhetik némellyek-
nek ez az intés, és nagy sokan oly kedvet-
len fülel hallyák, hogy csak ezért is zo-
nyodnak az Vr vacsorájához járulni. De
keresztének ennek bizonyos okai vad-
nak: Először mert láttya vala az Apostol,
hogy az ő idejében is sokan magok gon-
dolatlanul cselekedtenek, az Vr vacsorá-
jával való élésben, á mint az első részben
meghmondám? Tovább ezz nyilván valo-

hogy az urnák vacsorájá, nagy mystérium, titkos dologh, és nem elégh az comunicánsnak, az mit szemével láthat, és kezevel tapogat, hané lelki szemeitis felkel nyitni, és az mire az latható élementomok mutatnak, ahoz kell lélekben nyúlni. Végezetre erre való az intés hogy az Egyházi szolga, magát megh menthesse az itilet napján; Mert ha ily kemény intés nem volna, az halgatok szabadoson testi bátorsághban élvén, profánálnak az Vr vacsoráját és az Egyházi szolga káthoz-nék el érette, á mint az Ezéchielnél való fenyegetésből megh rettezik.

MEGYEI ESZAROSI
KÖNYV

Az méltatlansághnak pedig, egynéhány gradusa vagyon. 1. Oly méltatlannak vadnak, az kik atheusok, az, az, csupa istentelenek, az kik nincsenek az Ecclesiának társaságában, kiket semmi uton nem kel az Vr vacsorájához bocsátanunk, mert irván vagyon, *margaritæ non sunt præiicienda porcis*, az az, Az gyöngiöt nem kel az diznoknak venni. 2. Vagyón oly méltatlanságh, mely súlt tudatlanságbolvagyon,

gyon, ugy mint az kiknek, semmi értel-
mek nintsen az Vr vacsorája felöl, nem
tudgyak mit vesznek és mi végre. E-
zeketis, ha tudhatná az Egyházi szolga;
kicsodák legyenek ollyaténok, nem kel-
lene az Vr asztalához méltóztatni. 3.
Oly méltatlánakis vadnak, az kik igaz
keresztének, és az Vr vacsorája felöl üd-
vösséges értelemben vadnak, azonban
pœnitentia tartatlan czégéres vétek-
ben élnek, ezeketis el kel tiltani az Vr
asztalátul, miglen pœnitentiát tartnak.

Pelda erre az Ambrus Doctor célékede-
ti, az ki Theodosius Császárt, ki hamis
vádlásra, ártatlan vért ontatot vala, el tiltá-
az Vr vacsorájátul, mig valobá pœnitén-
tiát tatta. Az illyetén méltatlánokat tilt-
juk más az Szent Pálal az Vrnak szent la-
kodalmáról. Es ha kik az tilalom ellen
vakmeröképen veszik az szentséget, mi-
velhogy az titkos tudatlanságról és titkos
gonozlágokról itiletet nem tehet az Egy-
házi szolga, itiletet vesznek ő magoknak.

De lásfuk miben ál az Proba? Ez min-

bezárás után az ifjúk török 180. Rápi füzetek
dene-
Károlyi Vilmos ar. Cigányfek. Országos Szab. Szab. 1866.
Sziklai S. S. T. 1866. 1866. 1866. 1866.
Az Ambrus püspökkal jött ne működési előírások. C. 1866.
az Szent László tisztelettel. Szegedben. 1866. 1866. 1866.
affum. 1866. 1866. 1866. 1866.

denestől hat dolgot foglal magában. 1. Kivántatik hogy embernek az Vr vacsorája felől igaz értelme legyen az mint ide eléb meghírok. Mert bizonyos ez, és minden addégh fel bomolhatatlá igasságh, valamigh az sz.írás, sz.írás leszen, hogy az kenyér az Vr vacsorájába, álatnya szerént igaz valóságos kenyér, és az bor, igaz valóságos bor. Mind azon által nem testünket tápláló pusztaklementumok, hanem arra szenteltetet szentségh, hogy az hívék ez által, avagy mikor ezzel igaz hitnek általa élnek, az Vr Iesus Christus al, kinek szentséges teste érettünk meg hőtetet, szent vére ki ontatot, eggyesülyencének: Ez végrehre módgya Christus Vrunk az kenyeret ő testének és az bort ő vérének lenni. 2. Kivántatik hogy az ember bűnös voltárol gondolkodgyék, és magátbűnösnék ismerje, mert az mint az egészséges nem szükölködik orvosság nélkül: Igy az ki ártatlan és bűntelen, nem szükölködik az Christus érdemes áldozattyának nélkül. Ezért mondgya Christus

H. Vrunk:

Ibid. p. 13. Th.

Math. 9.

12.

Math. 26.

Math. 26.

Vrunk: Nem jöttem hini az igazakat, hanem az bűnösöket az pénitenciára. 3. Nem kell lappagtatnia az bűnt, hanem töredelmes szivel lélekkel, megh kel gyonni, nem fugva, az papnak, hanem i. Szent Davidban az te Istenednek, mondván az

Psal. 50. malum coram te feci : Te neked egyedül yét keztem, és gonozt te előtted cselekedtem. 2. Nyilvan vallást kel tenned az gyülekezetben, ezen szent Dávid,

Psal. 34. 21. vidál, midőn így szol: Confitabor tibi in Ecclesia magna. Illyen töredelmeségh találataik szent Péterben, midőn keservesen

Matth. 26. megh firata bűnét. 4. Kivántatik ezis az probahoz, hogy az communicans minden bűnökötől ugy vegyen bucsut, hogy soha annak utánna szánt szándékal az oka. Ez nem cselekedés, sőt ha gyarloságbol esetekben nekis, haladéknélkül, fel kél és Istenét arrol megh követi. Ez az oka, hogy midőn Christus Vrunk az bűnösöket absolválta, így szolot nékik: Vide nein posterum

Iov. 8. 11. Livit. 6. 3. et cetera. Si uero est ea scilicet tristitia et paupertas inimicitia et crudelitas. Comprobamus enim hanc habere librum de ipsius Memento. Tunc Vincens. Instatque in Proverb. 9. 6. Deinde Cuius. Antitypus in hoc enim capitulo Christi. Et cetera.

rum peccaveris. Megh lásd ez utan ne vét-
kezzél. 5. Kivántatik hogy az Vr vaczorá-
jához készülő ember, igen megh visgál-
lyá magában, ha vagyoné buzgo imád-
ságra való indulat, és bűnei bocsánattyá-
nak a etatos kivansaga, ó benne, mert az
kéröknek adatik és az zörgetöknek nyit-
tatik megh. 6. Kivántatik hogy az illyen
készületű embernek, bűnei bocsánattyá
felöl, semmi kétsége ne legyen, hanem
megh nyugodgyek az igaz mondo Isten-
nek amaz kegyelmes biztató Izent bezé-
dében, mikoron így szol. Elekén, azt mond-
gya az Vr Isten, nem akarom az bűnösnek ha-
lálát hanem hogy megh terjen és élyen. Masut
mond: Ha az Istentelen pénitentiatt irt, min-
den alnokságiról az mellékvetet cselekedet el felet-
kezem. Ezekre nézvén, kicsoda kételked-
hetnék? Nagy lelkí öröimmel communi-
cálhat az illyetén ember. Nem csak az Vr
kenyerét veszi az illyetén ember, hogy az
Agoston Doctoral szollyak, hanem ó.
magát az Vrat. Bátran dicsekedhetik
hogy ó néki immár semmi káihoztatása

Rom. 8.2.

H 2

nint.

*albany. Tepuis E. domini Janus C. 2. nint. S. nint. D. nint.
T. et illamib. C. 2. 1. eunus. R. nint. P. nint. J. nint. C. nint.
J. nint. C. 2. 2. nint. f. nint.*

AZ IURNAK SZENT
nintien, mert ó az ó megh valtojával egységesült: Es immár él nem ó, hanem az Christus ó benne, ámint szent Pál szol.

Gal. 2. 20. Valamint az szóló veszsző táplálást ve-
Joan. 15. szen az szóló tőtől, szinten így az kik il-
lyerén kereszténi jo készületet eggyesül-
nek az Christus testével és vérével, az ó-
rók életre tápláltatnak lelkeketben. Es ez az
Vr vacorájárol valo jozan, igaz és údvösl séges értelem. Melyben erősi sen minden údvözülendőket az irgalmas ságnak
Sym. v. d. Vr teremtő szent Attya, az megh valto
Cura Clavini. Vr I E S V S Christus érdemeért,
Cibor ist. mon. szent Lelkének vezérlésé-
ap. Canticis, sec. 2. ból. **AMEN.**

AZ

AZ VR VA² CSORAIAROL.

Egynéhchany kerdések
és feleletek.

AZ OLVASONAK.

HA mi az Vr vacsorája felől való in-
tésbe, avagy elmaradot, avagy ké-
telkedésbe lehetne, kérdések és feleletek
formájában akárám hozzáragasztani,
hogy így egészén, az Vr Vacstorájáról írt
tudomannak synopsisa, tellyesb legyen.
Hogy pedigh árgumentálás képen nem
procedáltam, okasz, mert az kerdezke-
dés és felelet által, könnyebben juthat az
gyenge és csekély elme az igazságnak ér-
telmére. Innen vagyon hogy az réghi ből-
csek, nevezetesen Pláto Dialogisticè, az,
az: kérdések és feleletek által tanította-
nak.

Az tanításnak illyen methodusa, az az,

H 3 Cita uta,

Dicitur, iste Natura in omnibus videtur animalis
Gloria, Et postea Dixit, Hoc fratre; Latinus
In omnibus communis erit. Hoc eti. ergo omnes alii cap. 2.

uta, avagy nyoma, azoknak is szolgál, az kik árgumentálásban gyönyörködnek, mert az **QVESTIO**, kérdés, mivel hogy EST **ORATIO IN DUBITATIONEM ADDUCTA**, az az oly beszéd, az mely kétségebe sorog, a katálassza azt valaki, akar tagadnya, mindenkor az Syllogismusnak conclusioja, és abból könyű Syllogismust formalni: Példának okáért, ha az kérdés illyen: Míért kel kenyérból és borbol szerezni az Ur vacorajat? Ezt felelik: Mert ugymond, Christus Vrunk ezekből szerzette. Itt mindgyárást egész Syllogismus vagyon, illyen formában. Abbok kel szerzeni az Ur vacoraját, az miből Vrunk szerzette. De Christus Vrunk kenyérból és borból szerzette. Azért kenyérból és borbol kel szerzeni. Ne ved annakokáért ezt is ked-

vetlen kereszteny olvasó, mert ha jozan elmével olvasod épületet vehet belőle.

Légy egész-

ségbő.

AZ

Hol gyakorod meg a rózsa, mielőbb pánca. Cseveg, mielőbb rózsa, mielőbb pánca. Agytánban Pál. g. 8. Spiculae metalli: 2., quod loco 276

AZ VR VACSO
RAIAROL VALO
SZEVKSEGES
kérdések.

MIBEOL KEL SZERZENI
az Ur vacoráját?

K Euyérból és borbol, mivelhogy ugy Mth. 26.
irja szent Pál az Evangelistákat egy- Marc 24.
etemben, hogy Christus Vrunk kenyér- Luc. 22.
ból és borbol szerzette. 1.Cor. 11.

LL. RÁKÓCZI FERENC
MEGYEI ESZAROSI
CONVENTUS
MISKOLCI
IGY ERTETTEKE ERREOL
az régi Doctork?

K Eozönséges értelelem volt ez eleitől fogva mind az Görögök, s-mind az Deák doctorknal, minden ideig, hogy Christus Vrunk szerzése szerént, kenyér és bor kivántatik az Ur vacorájában? Es eggyező értelemel kárhoztatták az Attorityákat, az kik az kenyérhez és bor hoz, saitotis töttek az Ur vacorájában.

Niki. c. 6. Chish. - b. pot. Az

*August. de
Hær. C. 26.* Az Péputiánusokatis egy arant káthoztattak, kik az Vr vacsorájához való kenyéret, ember vérel sútőtték.

Boda in Buda **MICSODA MAGBOL**
lib. 4. c. 11. Tunc műsult kenyérnek kel lenni?

*Thom. Ag.
2. Dist. II.* **D**Isputálták eztis az téghi Doctorok: Némellyeknek ugy tetzet hogy csak szinten buza magbolsült kenyérnek kel lenni. Némellyeknek ugy tetzet, hogy rosbol avagy tónköllyből sült kenyérel is megh lehet. Némellyek közönsegesen arra hadtak, akár micsoda magbol legyen? Megh rögzöt közönséges observatio ez, hogy buzával sült kenyér legyen.

*Petr. Lom-
bar. q. d. 11.* **HA VALAMELY FEOLD**
szégeleteben Buza, ros avagy egyéb
vetemény mag nem volna, hanem
gyükérel avagy egyéb eledelet el-
nének, lehet neéazzal Ur
vacstorája?

Aug. d. genit. 4. l. 16. n. cap. 48. l. 1. 7. igen
Homo sive crebro. Catalog. Typ. Unius. p. 334.
Aug. d. Epip. 145. Christus albus. non profundus.
Crepus. non sive noctilis. etiam maiestatum. Cabellum.

Igen versenyes kérdés ez, mert arrol az réghi együgyű emberek nemis gondolkodtanak, hogy találtassék oly földháta, áholot, szokot kenyérel nem élnének. Midőn pedig az Batavusok, Hollandia beliek, Spaniolok és egyék nemzetek, az tengeren budosni kezdenek oly földet találának fel, melynek lakosinál semminemű magh nem volt, sem szőlő, hané néminemű gyúkeret történék megh, és annak lisztiből készítettek kenyéret, s italt is. Illyen volt Brasilia, áhonnet, egy tudós ember Richerius így ír.: **HÆC RE-**

GIO PANEM NON HABET NEC VINUM, AUT QVID VINO SIMILE &c. Ez tartománynak kényere nincsen sem bora, avagy valami borból hasonló itala, &c. Ót midőn az magokkal vit buza kenyér és bor el fogyt volna, és sokan az vitézek kozzül Vrvacsoráját kívánának, támadá ez kérdes, hogy az ott valo gyúkerből sült kenyérel, és szokot italokkal, oszthattyáké az Vrvacsoráját vagy nem? Erről Bézának értelme ez. **UBI PANIS AUT VINI NULLUS**

Epiſt. 237.

Lerius Na-
vig. Brasit.

c. 6.

Ad fratrum

38.

Capitulum 2.
Beza Ep. 2. EST USUS, VEL NULLA COPIA, COENA DOMINI
 NI RITE CELEBRABITUR, SI QVOD PANIS
 ET VINI VICE EX USU COMMUNI SUPPLET,
 ADHIBEATUR. Néni; ellyeknek ugy tet-
 szik hogy semmiképen nem lehet, ha-
 nem job az nélkül lenni.
Hun. do Sa-

Biz. EZ KET ERTELEM KEOZ-
 EZ KET ERTELEM KEOZ-
 zúl melyik helyesb?

Biz. Izonyára valahul, buza kenyér és bor
 találtathatik, mást nein kel hellyébe
 álatni, de ha semmiképen szerét nem te-
 lietni, én az Beza és Lérius értelmét kö-
 vettém, hogy az szokot egésségesen tá-
 plalo ételel és italal osztogathatni.

MICSODA ERREOL AZ Lérius értelme?

*C*ristus Vrunk (azt mondgya Lérius)
 mikor az Vr vactoráját szerzette,
 oly ételt és italt rendelt, á mely abban az
 időben Iudában szokot étel volt, Ké-
 ségnélkül (azt mondgya) ha América-

H. lari. i. 360. L. 4. H. 200. J. 100.

ban szerzette volna, az ott való ételel és italal szerzette volna.

MICSODA AZ SZENT VA csorában substantiale, az az valoságh?

V Alosága az szent vacsorának, mely-nélkül Vr vacsorájának igazán nem mor dathatik, imez. 1. Az szent bészéd, melyel Christus Vrunk szerzette. 2. Igaz hivatal szerént valo tanito. 3. Az kenyérnek és bornak osztogatása.

NEM JO TEHAT A HOLOT
köz rend Egyhazsu, avagy Ha-
rangozo osztogattya az
Pohart?

E Gy altallyába nem jo, és válaholot
be vöt szokás, mélto hogy le téter-
tessék.

AZ KENTERNEK MINE-
minekkel lenni, kovászognaké
avagy kovásztalannak?

1-2. műben Erről.
Lényeket nevezik heba rabsávárak, hebered. Acs
etet, metszettet, kognacum, aranyporral. Van 1. P. D.

ERŐLIS. elégh versengés volt, vagyón
nis az reformátusok között: Bizonyos
dologh az hogy Christus Vrunk
kovásztalan kenyérel szerzette, mert az
az údő azt kívánta, mivel hogy az Israél
fiainak parancsolattyok volt hogy az bá-
ránt kovásztalan kenyérel egyék megh,
de az á kenyér, közönséges életeket tá-

Irenaeus L.5. C. 4. plálo kenyér volt. Ez az oka hogy az ré-
Cypr. Sermo. de Cana. ghi doctorok, midőn az szent vacsorárol
emlékeznek, mindenút kenyeret nevez-
Chrys. Hom. 24. in 1. Cor. 10. nek. EVdő jártára pedigh midőn az Ro-
mai sötetségh az égész földet megh ho-
mólyositotta volna, kiváltképen Alexan-
der Romai Püspök idejétől fogva, ostya
költ fel mindenút az Ecclesiakban, és
ugy volt mind az Reformationak ide-
jeigh. Midőn osztán azt az Romai ho-
mályt, Isten az Evangeliom világosságá-
val elkezdé osztlatni, nemely Ecclésiák-
*Romaiat VI.*ban mindgyárást közönséges kenyérel
kezdék osztogatni, nemellyekben ez orá-
ighis az ostya vagyon helybē, és ezt had-
ták az Doctorok ADIAPHORON-
NAK

Pab. P. Szent Ant.: nū ex parte sc̄i, fide
pagan. 40. *Szent Leó a Grea Domini*
Hoc exiit az Pap. ad. 4. i. 1. ab eo. vix

N A K, oly szabados dologhnak, hogy el-
hessen az Ecclésia, valamellyikel akarja.

IGAZ VR VACSORAIA VA-

gyoné tehát ott à holot ostyával
osztogattatik?

I Gaz és üdvösséges, kiváltképen á ho-
lot az megh rőgzöt szokást nem ve-
hetni ki az halgatók közül.

TEHAT AZ FRACTIO AZ
kenyer megh szegesről mit

ket érteni?

E Z kérdésről senki, hogy én tudnám,
b öveben, s nyilvaban, nem írt Do-
ctor Párausnál, az kierős és álandó árgu-
mentomokkal megh mutatta hogy az
Fractio, kenyér megh szegés
szükséges az Vr vaclo-
rájához.

Davidis Parci. Thes: I. 3 NEM
controversion. Eucharistia
Simeon fractione panis. Sacram. Coloss. c. 2
merito. Q. 1. Sacram. 2. Trin.
3. M. trinitate. panis
est manta

NEM IGAZ UR VACSORAE
tehát az, áholot az ostyát megh szeg-
delve viszik elő, és az egyházi
szolgagy osztó-

gattyá?

Nem mondhatni azt hogy nem igaz
volna, hanem azt concludálhatni
hogy nem ép, avagy nem egész, hanem
fogyatkozával valo; mint az mely ember-
nek fél keze, avagy fél szeme nincsen, igaz
ember á felől, csak hogy, épnek nem
mondhatni.

NEM ALATTYA SZERENT
valo része tehát az szegés az
az, ait az kíváncs szent vacsorának?

Nemaz, non pars essentialis verum in
integrali nem alattyabol valo, hanem
oly mely épé avagy egészé teszi az szent
vacsorát.

AZ OLTARROL VALO

AVG. firm. qd.
osztogatas kárhozatosé? Nem
S. 2. v. Dom. 2. v. Savantex fictium à solis f. d. 85
3. v. v. Ap. 11. Savantex fictium à solis f. d. 85
intelligitur. Quodvis in modis rursum quodvis
tunc 26. in f. d. hoc quomodo caput rursum quod dicit Panon
carum? Vocatus rursum quod non estis rursum, sed quod magis
estis rursum quoniam rursum rursum. Hoc in modo fictum rursum
estis rursum quod non estis rursum. Tunc igitur caput rursum
estis rursum quod non estis rursum. Tunc igitur caput rursum

Nem káthozatos, eztis az adiaphorák kőzzé számlallyík, nohaaz Sz. Pál nyilvan áfztalt említ, és az apostolok ideje utánis sokáigh mind áfztalról osztogattatot.

BER **TR** **GAZ** **EGYHAZI** **EMBER** **KÉ**
Tavus Zéból kezével kelé fogjni az kenyéret
avagy csak szajal kelvenni?

De conf. l. 2. c.

grua corporis
marmonas fsecin

Sacrum. De tui cor
pus fide respice,

mente contingit
cordis manu fuscipe,

ar ar. at te. Ita
nednek bent testet

hitoddet nerzed, el
meddel illeszed, si

vedneb kezeüel
vegyed.

Mind két képen élnek ezzelis szabadoson, jol lehet méltob volna kézel venni, mivel hogy az apostolok kezbel vötték az mint utunknak szava mutattyá VEGYETEK ES EGYETEK. Kezekkel vötték, és szájokal öttek.

HO NNAN KEOLT TEHAT
az hogy nemellyeh szájokal veszik?

SPECVLVM

Petri. Terc.
B. 65. Olim

ark. Eusebii
Cabaliz. L. ann

tricain manub
et spat. H. mis
redf. M. et. Et

C. 113. 032
2. 1. 1. 1. 1. 1.

Ez nyilvánságai Pápai maradék, mert midön ezt az együgyű kózséget el hitetéh hogy az, az megh szentelteket ke-

nyér,

X Cyprianus sem. 5. de cap. 55
A pietri Romanez Cor. fca, p. 5 cap. Sem. Sz. zodi
na Panomus. L. 10. C. 113. XXIV.

nyér, avagy ostya, transsubstanciáltatot az, az álat yába imádando Christusá változott, méltatlannak mondották a laicusokat, az, az: papi rend kívül lévőket arra, hogy kezekbe foghják, mintha az szájat isztáb volna az kezénél.

AZ GENICULATIO AVAGY terd hajtás felől mit kel itilni?

HAsonlo ítelethez lehetünk erről, mert az meghszenteltetet ostyát, mint Isten és ember IESVS Christust, imádtatták az népet, és aztigaz, valóságos Christusnak mondottak, az ki előt minden téreknek megh kel hajlani. Iol lehet az kik lelkireverenciából cselekedik, nem az symbolumra nézve az mellyet látnak, hanem az menyországba dűcsőségesen uralkodo IESVS Christus, az kivel lélekbeneggyesülnek, az térd hajtas nem szidalmazando.

AZ KENYERET ES BORT az megyszentelés után minek kel mondani?

Az

Az kenyeret Christus Vrunk testének, az bort Christus Viunk vérenek kel mondani, mert ó maga az Vr, így pronunciálta ezt. Ez kenyér én testem mert az megh szeget kenyér Christus Vrunknak érettünk megh töréteret szent testét: Az pohárba töltöt bor Christus Vrunknak érettünk ki ontatot szent vérét ábrázollya, vagy jegyczi.

EZ SZONAK FORMAIA
hoc est corpus meum: ez én testem,
nem változtattyáé megh az ke-
nyéret és bort álatattyában?

NEm változtattyá, hanem úgy megh szenteli, az kenyeret és bort, hogy az kenyér az Christus testének, az bor Christus Vrunk vérének, megh csalhatatlan zálaga. Ha az kenyér álatattyában imádando Christus-sá változnék, az bőlcse-ségnek véghetetlen kutsa, nem igy szol volna: **EZ KENYER EN TESTEM**, hanem **EZ mondotta volna: EZ KENYER EN VA-**

Kirha GYOK arakonca, mire megmaradt. amikor a 12.15. visszatérítésben. leírja Christus-enek személyes körüljárását. Mindezenkorral mit legyöngye mai. Christus-enek találkozásának vallata. Mivel az emberi körökben mindenhol maradnak, azoknak a bőlcse-ségeknek is van olyan helyük, ahol megmaradnak. Így hármas szerep a tanor.

72 AZ ÚRNAK SZENT GYOK, valamennyiszer ezt fel mutattyak, ezt leborulván imadgyatok. CSÁR FEGYE TEHET AZ kenyér az Christus testének?

IEgynek mondhatni ugyan, de nem puštán, hanem oly jegynek, mely az jegyzendő dolognak valóságát obsignalya, vagy meghpeczétli. Mert minden az látható elementomokat, az kenyerset és bort eszszük és iteszszük testi szájunkal, az Szent Léleknek munkája által az Christus IESVS NAK meghatóreteret teste és vére, valoságos étele és itala az mi örök élet. Pater p letetchező és szomjuhozó lelkünknek.

MONDHATNI EZT IGA-
Zan hogy az kenyérel az Christus testet eszszük, az boral az ó vérést rét iszszük?

Mondhattuk s-ugyan aztis kel mondantunk, csak az Capernaiták modgyára, oly temerdeken ne ércsük, mint.

mint ha Christus Vrunkat az kenyérhez
foglalva testi fogainkal rágerek, hanem,
modo cœlesti, mennyei élelél szerént,
esfeszük és ifsfeszük. Sőt nagy ubat mord
címé, egy Doctor, midón igy szol: QVIC-

QVID AD EXPRIMENDAM VERAM SUB-
STANTIALEMQUE CORPORIS AC SANGVI-
NIS DOMINI COMMUNICATIONEM QVAE
SUB SACRIS COENÆ SYMBOLIS FIDELIBUS
EXHIBETUR, FACERE POTEST, LIBENTER
RECIPIO: ATQUI ITA, UT NON IMAGINA-
TIONE DUNTAXAT, AUT MENTIS INTEL-
LIGENTIA PERCIPERE, SED UT REIPSA
FRUI IN ALIMENTUM VITÆ ÆTERNAE
INTELLIGANTUR. Az, az: Valami szol-

gal az Vr testének és vérenek, igaz álat-
tya szerént való közösülésnek ki feje-
zésére, az mellyek az szent vacsorának je-
gyei alatt az hivéknek adatnak, óróme stel-
veszem. Es ugy hogy nem valami elmel-
kedés szerént csak, avagy az elmének ér-
telmes szerént venném, hanem valóságos
élelél l értettesek lenni az órók életre.

Masut megh tetemesben lattatik azon

K. 2. Do-

D. P. 45. D. P. 45. D. P. 45. D. P. 45.

17.7. 17.7. 17.7. 17.7.

17.7. 17.7. 17.7. 17.7.

B. 1. 1. 1. 1.

Sect. 16. Doctor szolni, mondvan: QVI DI-
 fol. 1402 CVNT PANEM COENÆ NIL
 Tunc dicitur. QVICQVM IN SE PATI MV-
 TATIONIS, SED SVB SE HA-
 BERE INCLVSVM CHRISTI
 CORPVS. SI ITA SENSVM SV-
 VM EXPLICARENT, DVM PA-
 NIS IN MYSTERIO PORRI-
 M.D.XC.VI. GITVR ANNEXAM EXHIBI-
 LATIONEM CORPORIS, QVIA
 INSEPARABILIS EST. A SI-
 GNO SVO VERITAS: NON
 VALDE PVGNAREM. Azaz: Az

kik azt mondgyák hogy az vacorának
 kenyere semmibe megh nem változik,
 hanem alája vagyó foglaltatván az Chri-
 stus teste; Ha az ő értelmeket ugy magyaráznák, hogy mikoron az kenyér tit-
 koson nyuitattatik, hozzá vagyon csatol-
 tatva az testnek adása, mivel hogy elvál-
 hatatlan az ő jegyétől az valóság, nem
 felettéb törekedném ellene. Mind ezek-
 ből megh tetszik, hogy valóság h adatik az
 híveknek az Vr vacorájában, nem csak
 valami pusztajegy.

IGT

*IGY AZ FOG KEOVETKEZ-
kezni, hogy az Christus teste valosá-
goson az kenyérben, avagy alatta a-
vagy felette vagyon, és testi szá-
jokat eszik az com.muni-
cansok?*

Nem következik, noha Brentius és Iacobus Andreæ után, sokan ebben az értelemben vadnak, mert noha valóságoson eggyesülünk az symbolum által az Christus testével és vérével, de ez ámint megh mondám, sit modo cœlesti, mennyei modon leszén, az az, az menyországban avagy menyországból, közli magat mi velünk, hogy így az ő teste igaz éledelünk, vére igaz italunk legyen.

NEM TARTYA AZ HEL-
*vetica Confessio, hogy realiter,
valóságoson legyen az Chri-
stus teste az szent*

Nemtő lippica vacsorában?

Pusztai János Dom. p. K 329. Ige

Ubiquitas exūpit. BRENTIUS. 1556. Aproposito Brenti-

*colligimus. In Varmia hujus anno, quod cum domino 1556
Pohemp habuit, cum Dom. VV. in consilio, et gen-*

eris in latere

IGenis azt tartta, midőn illyen igékel
él; mondván: QVI FORIS VERA
FIDE SACRAMENTVM PERCIPIT,
IDEM ILLE NON SIGNVM DVN-
TAXAT PERCIPIT SED REIPSĀ
QVOQVE FRVITVR. Az, az: Az ki
kúlsóképen igaz hitel veszia az szétséget,
úgyn az nem csak jegyet veszen, hanem
az valóságalis él. Calvinus Ianosis, oly ér-
telemel szol, hogy ha nevét nem emlite-
nem, azt tudnád hogy Chrysostomus a-
vagy egy az régi szent tudományu Pate-
rek közül mondotta, mikorón így írt:

Calvinus
fol. 1380.
fol. 1388.
1394

QVOR SVM ENIM CORPORA
SVI SYMBOLVM TIBI DOMINVS
IN MANVM PORRIGAT, NISI
VT DE VERA EIVS PARTICIPA-
TIONE TE CERTIOREM FACI-

AT. Mivelre adgya az Vraz ó testének
jegyét az te kezedben, hanem ez véghre
hogy az ó valóságos részel etéséről bizo-
nyossat tegyen. Ez szent és üdvösséges ér-
telem az Christus testének ételéről, de az
emberieknek izetlennek tettezik, csak

azért

Díszfázért hogymegh rögzöt beínek, aínak az
személynek gyûlôlsége az ki mondotta.

b: b: MICSODA CEREMONIA-
val kel osztogatni az szent
vacorat?

Z Ecclesiák szabadságában volt ez
A eleitől fogva mostanis ugy vagyon,
hogy bizonyos tartományoknak, bizo-
nyos Agendájok vagyon, melyhez váro-
sonként és falunként, az Egyházi szemé-
lyek, alkalmasztatták az céromoniákat,
mely az Magyar Ecclesiákba az Refor-
matusok között nincsen, mely körök dis-
convenientiak származhatnak.

MUTAS EGY PELDAT NÉ-
hul micfodás Ceremoniával elnék?

I Trez mi Ecclesiánkban illyen proces-
sust követünk. 1. Midön Vr vacoráját
akarunk osztogatni az előt harmad esz-
ten napal pœnitétiat hirdetünk. 2. Nyol-
czadnapis előte, azon pœnitentia hirde-

Berytan.

rést meg Vytyuk. 3. Midőn az hagyot nap, mely ünnep nap szokot lenni, ugy mint bizonyos vasárnapokon, és az nagy ünnep napokon, elő jo, az prædikatiu utan, nagy intést teszünk, az jol készült keszteneket vigasztallyük, az készületleneket rettenttyük, és ha megh térnek az Istennek irgalmaságával biztattyuk: Es igy közönséges áldást terjesztvén az halatokra az Cathedrabol le szálunk. 4. Az Chorus, avagy éneklő, miglen az oltárhoz megyünk (mint hogy itt mi nálunk oltar vagyon) és mig az communicálok oda elő gyülekeznek, köz gyonáshoz il lendő Isteni dicsiretet énekel. 5. Eggyikünk elő ál, és az Vr vacsorájának mélto ságos voltárol tanít: Es mint hogy az Sz. Pál probát kiván az communicánsoktul, az kereszteni probának fő cikkelt (melyről ide fel emlekezém) rövideden elő számlálván, köz gyonást hirdet, és minden nyájan térdre elvén, fel szoval így szol:

CON-

CONFESSIO KOEZ GYONAS.

O Erők mindenható Atya Vr Isten,
 minden irgalmaságnak kegyel-
 mes Istene: Vallást teszek én te előted,
 mint kegyelmes atyám, teremptőm és
 megh váltom előt: Vagyok bűnös te
 előted, tellyes megh romlot termé-
 szetemben, gonosz szomban, látá-
 somban, hallásomban, és tellyes éle-
 temben való cselekedetimben: Mellye-
 kért te szent felségednek haragját, és az ö-
 rök kárhozatot érdemlém. EREDETI
MŰKÖDÉS VARCSI
MISKOLCI De kérlek
 tégedet én mennyei szent atyám, az te
 szent fiadért az Vr IESVS Christusért, MILANECTE
HUMANITATE
EXTRINCI
 kit ez világra az bűnösökért bocsátótál: HUMANITATE
EXTRINCI
 Bocsásd meg én nékem, az én szántalan
 titkos és nyilván való bűncimet: Es ad-
 gyad én nékem az megh szentelőszent
 Léleknek ajándékát, hogy az ö igazgatá-
 szabol, tegedet igazán ismerhesslek, fél-
 hesslek, bőcsülhesslek, és tellyes léleket
 szerethesslek. Atyámfiait s-felebaráto-
 matis szerethessem mint én magamat, az

mint én magamat, az mint te tanítottal engemet. Igy tégy én velem, én mennyi szerekmesszent atyám, az te szent fiadért, az VR IESVS Christusért Amen.

6. Ez így meghlévén az Egyházi szolgáillyen formán szol. Mivel hogy az Sz. Isten, az tőredélmes, és alazatos szivet nem utállya, kétségnélkül, ez mitőredelmes szűből származot gyönásunk, ő szét felsége előt kedves aldozat: De méghis hogy az probában az keresztének erősek legyenek, imez egynéhány kérdést kérdezz, melyre külön külön igaz lelkismeretek szerént felelyezek.

MISKOLC

PROBA.

Hiszíteké azt, hogy az órócké való Isten, az ő igazságos itileti szerént akarna tü veletek cselekedni, melyek voltak az Istennék haragjara, és az órócké való kárhozatra. F. Hiszem.

2. Hiszíteké azt hogy az IESVS Christus, az atya Istenel meghbékéltetet túró.

ket

V. Unde & Lysitius. V. 925 parva dictio. Hic vixit angustia, Christus dicitur, te ait frater animus non capitur, pingo suum, non evanescit. AMBROSIUS No. 20. regum opusculis et son, s. 2. p. 125.

ket, az kinek érdemeért immár kegyelének fiai es leányi vadtok. F. Hiszem.

3. Hisziteké azt, hogy ez világhbol való ki mula stoknak utánna, fel támásztya Isté az tú testeteket az földnek gyomrábol, és be viszen az itilet utan, testestől, felkestől az örök életnek bodogságába. F. Hiszem. 7. Ezis megh lévén, az Egyházi szolga ezt mondgya.

ABSOLVTIO.

II. RÁKÓCZI JERÉNCS
TESES, SCS
HONYVÁR
E Z igaz údvözzítő hitben, erőscsen tűtőket az Atya, Fiú, és Szent Lélek, tellyes sz. Háromságh, egy bizony Isten: Kinek én méltatlan szolgája, az Vr IE-SVS Christustol vót hataló szerént, hir-detem bűnötőknek bocsánattyát. Matth.

8. Mind ezek meg levén, eggyikünk az oltarra fel menven, az ostyát (mert itt ostyával elnekk) tanyerra előszerezvén és az pohárba bort töltvén, (mely údó alat az Chorus, egy vers éneket énekel) illyen modon szol.

L 2 CON-

CONSECRATIO.

HAllyátok meghimnárt keresztének
azokat az szentigéket, melyeket
Christus Vrunk ez szétséget hadta. Meghírták az Evangelisták, meghírt a Szent Pál apostolis mondva: EN AZ URTOL VÖTTÉM, MELLYET TÚ NEKTEKIS ADTAM, MI-
VELHOGY AZ VR IESUS AZ MELY ETZAKA
EL ARULTATEK, (EZ ÁRÁNT KEZÉBE VEFZIAZ
TÁNYÉRT, MELYEN VAGYON AZ OSTYA) VEV
AZ KENYERET, ES HALAKAT ADVAN MEG
SZEGET MONDA: VEGYETEK ES EGYE-
TEK EZ EN TESTEM MELY TÚ ERETTE-
TEK ADATIK, EZTÁR CSELEKEDEGYETEK
AZ EN EMLEKEZETEMRE. Hasonlatos-
képen minek utanna vacsorált volna (It
Szerz. Agel. ifinét kezébe vevi az pohárt) VEVE AZ
POHART MONDVA: EL POHAR UY TE-
STAMENTOM AZ EN VEREMBEN, VALA-
MENYSZER EBBŐL ISZTOK CSELEKEDEGYE-
TEK AZ EN EMLEKEZETEMRE.

9. Ez meghszentelésnek szamos igéjet meghmagyarázza, az ide fel való tractátus szerént, és intia az Communicanso-

1478. Gratianus. T. 1. c. 1. q. 4.
GRATIANUS Monachus Bononiensis. 23. Cuius Oratio
in festis et hanc saecularis Christi, Pontificium
supernaturalium. p. figura. 16. T. d.
Christo in corporamus.

CAP. kat, hogy csak az kúlsó ceremoniában ne
43. ályanak megh, hanem lélekben készül.
Nº 6 lyenek, az Vral valo eggyséleshez, és
CXXXI nagy lélti reverentiaval járulyanak szép
Chrifti rendel az communiora.

DIVINUS LADRIO. 10. Eggyikunk az kenyereket vagy o-
lyat osztogatty, az másikunk az po-

DIVINUS LADRIO. ATT, IMEZIGÉKEL: MEG EMLEKEZEL
AZ VRNAK HALALARVL. ISMET: MEGH EMLEKEZZEL AZ VR-
NAK VERE HVLLASAROL.

II. MIÉKK UTÁNNA AZ FEJESIÁK ELŐSZÖR
széprendel, az után az LEÁNZOK végezetre
az aszszonyi álatok COMMUNICALNAK: AZ
EGYHÁZI SZEMÉLY, HALÁDATÓK SAGRA INTIAZ
RÉPET, ÉS MINDNYÁJAN LE TERDEPELVÉN ILLYÉ
I. ADAST MONDUNK FELSZOVÁL.

GRATIARVM ACTIO.

E ORÓK, ELŐ, MINDENHATO ATYA VR ISTEN,
MI VRUNK IESVS CHRISTUSNAK DÜ-

csőfeges szent attya, ki minden álatoknak
teremtője, megh tartója és táplálója
vagy, az te szent fiadal és az szent Lélekel
egyetemben. Hálákat adunk mite né-
ből, először azért, hogy az te megh mód-
tatlan jo voltodból, mi reánk szegény
nyomorult emberekre tekintetél, kik az
bünnek és kárhozatnak rabsága alat va-
llánk, az mi első szüleinknak eseti miat, és
hogy az te igireted fzerént mellyet töttel
vala Adamtul fogva mint az szent atyák-
nak, az te egyetlē egy szent fiadat, az bün-
ös testnek hasonlatosságában, az údónek
tellyes volrábá, ez világra bocsátad, hogy

mi érettünk lenne engesztelő áldozat, és
hogy ő általa, mi nékünk bűnünk bocsá-
nattyá és az őrök élet ajándékoztatnek:
Melynek bizonyára, zálagul az te szent
Lelkeder adtad mi nékünk, az Evangelia-
omnak, és az szentségeknek ki szolgalta-
tása által. Sőt annak felette meghatalma-
zod az te kereszteny anyaszentegyháza-
data az őrdögnek, és az kegyetleneknek
dühöségek ellen, és az meghigirt őrök

Participationem tuam, quem mandauit eum electi
Can: Qui nunc ualuit, Nostri Fidei & qui credidit
in ueritate regni Christi: P. e. postmodum utrum in
sacramenta etiam uite in Credo tu. Can. f. 21. p.
Apostoli, sibi dicit. formam spiritus sancti uidet Deum et
spiritum eius dicit. in domino

életel megh ajándékozod: Melynek l
zonságára, ez mostani orában, az te szent
fiadnak testével és vérével, táplálás az

Bevezetni mi lelkünket ez szentséghnek általa.

Kérünk Vr Isten mi tégedet, hog
te sz. lelkedel szívünket gerjezd fel hogy
mindezeket értvén, te szent felségednek
rola öröké való halákat adhassunk, ki az
te szent fiadal, és szét Lelkedel, élz és ural-
kodol minden örökön öröké. Amen.

DIMISSIO SEV MISSA.

Ilyen szép ceremoniával véghbe
ménvén az Communio így bocsat-
tyukel az népet. Menyeket elkereszté-
nek Istennek áldomása val: Aldottak le-
gyetek házatokban, házatok kúvúl, jár-
tatokban, költőtőkbé, életeteknek min-
den idejében, tarcla meghaz Vr raitatok
az ő kegyelmét ez életben végetlen, és ez
élet után, az szent angyalokkal, és minden
údvörölt szentekel őrvendeztes-
sen, Amen.

Augustini De nativitate Domini
Sermo tertio.

et peccator, qui natus est. Sicut et
in iustis, non et sacerdos a iudicio
Intra Sept. 25 1582 a Frat. Abt. C. L.

1574. Oct. 25 1582 a Frat. Abt. C. L.

1574. Oct. 25 1582 a Frat. Abt. C. L.

1631. Amo Domini 1597. Secundum missam
in quo omnes Psalmi de

1631. Amo Domini 1597. Secundum missam
in quo omnes Psalmi de
cine horae classicae, quod dicitur
sic, ut per sonus vibrum Eridit
Dominus Christi non Maria unde sit
substitutione.

II. RAYMONDER
MEGILLUS FPO
IKONYVTAR
ALSKOT

86

Amo T. 5. 2. 2. Secundum

1631. Reformatores Eu. filii in Hungaria erant

1631. Gal Husar et Matthiis Lodi

Sub Joam. et o. Salust.

1631. Gal Husar et o. Salust.